

vení, za které už jsem dostal zálohu, bylo jen lstivý tah, aby nás dostali z města, kde takové kousky je těžko a nebezpečno provést? V tom případě ten mizera, který hrál ctihodného majordoma, je největší herec, jakého jsem kdy viděl. Byl bych přísahal, že ten chlap je prostinký správce spořádaného domu, skrz naskrz samá ctnost a dobrota. Ale jsme tu teď tři, prohledejme křížem krážem ten lesík, abychom našli aspoň stopu po té milé Isabelle, kterou, i když jsem tyran, mám raději než vlastní osrdí a útroby. Bohužel, věru se obávám, že ta nevinná včelka byla chycena do sítě nestvůrného pavouka, ale my rozmotáme ty jeho až moc dobře utkané síť, dříve než ji zmaří.“

„Rozdupu ho,“ řekl Sigognac, dupaje patou, jako by měl pavouka pod botou, „rozdupu ho, tu jedovatou bestii!“

Strašný výraz v jeho obvykle tak mírné a klidné tváři ukazoval, že to není plané fanfarónství a že by udělal, co říká.

„Nu,“ řekl Herodes, „neztrácejme čas mluvením, pojďme do lesa a udělejme zátah. Ta zvěř ještě nemůže být daleko.“

A vskutku, na druhé straně lesa, kterým Sigognac a herci proběhli, třebaže jim křoviny překážely v chůzi a větvičky je šlehaly do obličeje, tam odjížděl kočár se staženými záclonkami plnou rychlostí, jakou dovedlo práskání biče dostat z nájemné přípřeže. Oba jezdci už uklidnili koně, které jim Sigognac pobodal, a klušali teď při dvířkách, jeden z nich vedl koně maskovaného muže; ten kumpán byl ve voze, bezpochyby aby zabránil Isabelle zvednout kryt a volat o pomoc nebo aby se nepokusila i s nasazením života vyskočit ven.

Nebyly po ruce sedmimílové boty, které Paleček tak chytře sebral Lidožroutovi, a bylo nesmyslné běžet pěšky za rychle jedoucím a dobře strážným kočárem. Vše, co Sigognac a jeho kamarádi mohli udělat, bylo zjistit směr, kudy se dal, a to byla věru slabá stopa pro nalezení Isabelly. Baron se pokoušel sledovat stopy kol, ale bylo suché počasí a obruče zanechaly na tvrdé zemi jen lehké známky; i ty stopy se brzy smísily s kolejemí po jiných kočárech a vozech, které tudy projely v minulých dnech. Když baron došel na rozcestí, kde se cesta rozvětvovala na několik směrů, tu už ztratil stopu úplně a byl ve větších rozpacích než Herkules mezi Rozkoší a Ctností. Nedalo se nic dělat, musil se vrátit, špatné roz-

hodnutí by ho mohlo ještě více vzdálit cíle. Skupinka se tedy žalostně vrátila k vozu, kde ostatní herci čekali ve značném neklidu a úzkosti na vysvětlení celé té záhady.

Když ta příhoda začala, lokaj, který je doprovázel, požadoval, aby vůz jel rychleji, protože chtěl zabránit hercům jít na pomoc Sigognacovi, ačkoli volali zastavit; a když při výstřelu z pistole Tyran a Scapin proti jeho vůli seskočili, bodl koně oběma ostruhami, přeskočil příkop a uháněl za svými kumpány, pramálo se už staraje o to, zda herecká společnost dojede nebo nedojede na zámek Pommereuil, jestli ovšem takový zámek vůbec existoval: což bylo po tom, co se stalo, věc při nejmenším pochybná.

Herodes se zeptal stařeny, která tudy šla s otýpkou chrastí na hrbatých zádech, mají-li ještě daleko do Pommereuile: načež stařena odpověděla, že na míle dokola neví o žádném statku, vesnici nebo zámku toho jména, ačkoli od dětství za svých sedmdesát let prochodila křížem krážem celý kraj, vždyť jejím řemeslem je žebrota a chodí za mizerným živobytím po všech silnicích a cestách.

Stalo se zcela zřejmým, že historka s představením byl tah, zosnovaný těmi prohnanými a ďábelskými taškáři v zájmu nějakého velmože, což mohl být pouze Vallombreuse ve své zamilovanosti do Isabelly, protože uvést v chod takovou složitou nástrahu, k tomu bylo třeba mnoho lidí i peněz.

Vůz obrátil k Paříži; ale Sigognac, Herodes a Scapin zůstali na místě s úmyslem, najmout si v některé blízké vsi koně, aby se mohli účinněji pokusit vypátrat a pronásledovat únosce.

Po baronově pádu byla Isabella v málo minutách zavezena na lesní mýtinu, sundána s koně a vstrčena do kočáru, třebaže se bránila jak mohla; potom kočár vyrazil, burácející koly jako Kappantův vůz na měděném mostě. Naproti ní uctivě usedl maskovaný muž, který ji unesl v sedle.

Když se pohnula, aby vysunula hlavu z okénka, muž natáhl ruku a zadržel ji. Nebylo možno s touto železnou rukou zápasit. Usadila se tedy, ale dala se do křiku, doufala, že ji uslyší nějaký pocestný.

„Slečno, buďte tak laskava, uklidněte se,“ řekl záhadný únosce

s nevybranější zdvořilostí. „Nenuťte mě, abych na tak rozkošnou a milou osobu musil užít nějakého násilí. Nic zlého s vámi nikdo nezamýšlí, naopak, spíše mnoho dobrého. Nezatvrzujte se ve zbytečném vzdorování; budete-li rozumná, budu s vámi jednat s největšími ohledy, že ani se zajatou královnou by se lépe nezačázelo; ale kdybyste dělala povyk a byla neklidná nebo snad křičela o pomoc, která vám nepříjde, mám čím vás zkrotit. Po tomto budete němá a s tímto budete klidná.“

A muž vytáhl z kapsy velmi uměle připravený roubík do úst a dlouhou, stočenou hedvábnou šňůru.

„Bylo by to barbarství,“ pokračoval, „dát takovou ohlávku nebo náhubek na tak svěží, růžová a medová ústa; a uznejte, že oka z provazu by také špatně slušela těm jemným a hezounkým záplestím, která jsou jako stvořena pro zlaté náramky posázené diamanty.“

Mladá herečka, jakkoli byla rozhněvána a zarmoucena, podrobila se těm důvodům, poněvadž vskutku byly pádné. Tělesný odpor nemohl vést k ničemu. Isabella se tedy schoulila do kouta kočáru a byla zticha. Ale z hrudi se jí draly vzdechy a z krásných očí tekly jí slzy po bledých lících jako dešťové kapky po bílé růži. Myslila na to, v jakém nebezpečí je její ctnost a jak zoufalý musí být Sigognac.

»Napřed krize nervozity a teď krize mokrá«, pomyslí si maskovaný muž; »věci jdou svou pravidelnou cestou. Tím lépe, mrzelo by mě, kdybych musil být hrubý na tak milé děvče.«

Isabella schoulena v koutě chvílemi bázně pohlédla směrem k svému strážci, až si toho všiml a řekl jí, snaže se mírnit svůj přirozeně drsný hlas: „Nemáte se ode mne čeho obávat, slečno, jsem galantní muž a neudělám nic, co by vám bylo nemilé. Kdyby mi byla Štěstěna poskytla více statků, jistě bych vás, počestnou, krásnou a nadanou, neunášel pro někoho jiného; ale tvrdý osud přinutí často i jemnocitného k podivnému jednání.“

„Vy tedy přiznáváte,“ řekla Isabella, „že vás najali, abyste mě unesl; něco tak hanebného, špatného a krutého!“

„Po tom, co jsem udělal,“ odpověděl naprosto klidně muž s maskou, „bylo by zcela zbytečné to zapírat. Je nás na pařížské dlažbě víc takových filosofů bez vášní, kteří za peníze pomáháme

vášním jiných a propůjčujeme jim svůj um i odvahu, mozek i ruce, aby je mohli ukojit; ale abychom mohli mluvit o něčem jiném, byla jste rozkošná v komedii, co jste posledně hráli! Tu scénu vyznění jste recitovala tak půvabně, že to jiná nedokáže. Ten pár rukou, co plácal jako pradlena u řeky, to jsem byl já!“

„A teď vám řeknu zase já, nechme těch nemístných řečí a poklon. Kam mě to vezete, proti mé vůli a proti všem zákonům i slušnosti?“

„To vám nemohu povědět a bylo by vám to také docela k ničemu; my jsme vázáni tajemstvím jako zpovědníci a lékaři; v těchto skrytých, nebezpečných a fantastických věcech, jež provádějí bezejmenné a maskované stíny, je naprostá mlčenlivost nezbytná. A pro větší bezpečnost často ani neznáme toho, pro koho jednáme, a on nezná nás.“

„Vy tedy nevíte, čím ruka vás vedla k tomu potupnému a zločinnému skutku, že jste ze silnice unesl mladou dívku od jejích druhů?“

„Vím-li to nebo nevím, musí být lhostejné, protože vědomí povinnosti mi zavírá zobák. Hleďte mezi těmi, kdo jsou do vás zamilováni, toho, který je nejžhavější a s nímž jste nejhůře zacházela. To bude nejspíše on.“

Když viděla, že z něho víc nedostane, nepromluvila Isabella na svého strážce už ani slovo. Nepochybovala ostatně, že původcem toho kousku je Vallombreuse. Zůstalo jí v paměti, jakým výhrůžným tónem jí řekl od prahu dveří ta slova: » Na shledanou, slečno«, po návštěvě v ulici Dauphine, a od muže jeho druhu, tak nezkrtného v tužbách a ostrého v prosazování své vůle, i ta prostá věta nevěstila nic dobrého. Toto přesvědčení jen zvětšovalo úzkost mladé herečky a ona bledla při pomýšlení, jakým útokům bude vystavena její cudnost ze strany toho hrdého pána, jehož pýcha byla ještě víc zraněna než láska. Doufala, že Sigognacova odvaha jí přijde na pomoc. Ale podaří se tomu věrnému a statečnému příteli objevit ji včas v tom skrytém útulku, kam ji únosci vezou? » V každém případě,« řekla si, » bude-li mě chtít ten zlý vévoda potupit, vrazím si do prsou Chiquitin nůž a obětuji život za svou čest.« Toto odhodlání jí trochu vrátilo klid. Kočár jel stejnoměrnou rychlostí už dvě hodiny, zastavil jen na připraveném místě, aby

vyměnil koně. Stažené záclonky nedovolovaly výhled a Isabella nemohla odhadnout, kterým směrem ji tak vezou. Krajínu neznala, ale kdyby se byla mohla podívat ven, mohla by se trochu orientovat podle slunce; ale odváželi ji v neurčitosti do neznáma.

Kola kočáru zarachotila po železem pobitých trámech zdvihačího mostu a upozornila tak Isabellu, že dojeli k cíli. Vskutku také vůz zastavil, dvířka se otevřela a maskovaný muž podal mladé herečce ruku, aby mohla vystoupit.

Rychle se rozhlédla a uviděla velký čtvercový dvůr, uzavřený ze všech čtyř stran cihlovou stavbou, jejíž červená barva dostala stářím tmavý, dost ponurý tón. Zdi prorážela úzká a vysoká okna, za jejichž zelenavými tabulkami bylo vidět zavřené okenice, ukazující, že pokoje, do nichž okna mají pouštět světlo, jsou už dlouho neobývány. Každý dlažební kámen ve dvoře byl orámován mechem a dole u zdi rostla tráva. Pod rampou natahovaly na podstavci omšelé drápy dvě sfingy na egyptský způsob a jejich hřbety ztygrovatěly skvrnami žluté a šedavé prašiviny, jaká vždy napadá starý kámen. Třebaže ten neznámý zámek byl stižen truchlostí, jež se usazuje na příbytcích v nepřítomnosti pána, vypadal ještě velmi pěkně a panský. Byl prázdný, nikoli však opuštěný, a nebylo ani známky, že by podléhal zkáze. Tělo bylo nedotčeno, jen duše chyběla.

Maskovaný muž předal Isabellu lokaji v šedé livreji. Tento lokaj ji dovedl po širokém schodišti s velmi umělým zábradlím, provinutým volutami a arabeskami z doby nebožtíka krále, do bytu, který kdysi se musil zdát *nec plus ultra* přepychu a jehož omšelá nádhera se věru vyrovnala moderní eleganci. V prvním pokoji byly stěny zakryty starým dubovým táflováním v architektonických tvarech pilířů, říms a rámování s vyřezávaným listovím, v němž byly zavěšeny flanderské gobelíny. V druhém pokoji, rovněž s dubovým vyložením, ale s bohatší výzdobou, tu a tam vylepšenou zlacením, byly místo gobelínů malby, představující alegorie, jejichž smysl bylo už dost těžko rozluštit pod kouřovou clonou času a pod vrstvami zežloutlého laku; tmavé barvy vystoupily, jen světlé části bylo možno ještě rozeznat. Ty podoby božstev, nymf a hrdinů, zpola jen se vynořující ve tmách a jakž takž viditelné jen svou osvětlenou stranou, působily zvláštním dojmem

a večer, v pochybném svitu lampy, mohly poděsit. Lůžko stálo v hlubokém výklenku, v nohou mělo přehozenu jemně tkanou pokrývku, provlékanou sametovými stuhami; všechno velmi nádherné, ale vybledlé. V zašlém hedvábí a vlněných látkách se tu a tam zaleskly zlaté a stříbrné nitky, kdysi červená látka hrála v záhybech přeležením do modrava. Na podivuhodně vyřezávaném toaletním stolku se naklánělo benátské zrcadlo, v němž Isabella zahlédla svou bledost a změněné rysy. Velký oheň, který mladé herečce řekl, že byla očekávána, hořel v krbu, velkým jako pomník, jež nesl Hermes s fíkovým listem a jenž byl samý závit, konzola, girlanda v poněkud těžkopádném bohatství, a uprostřed byl zasazen portrét muže, jehož výraz vzbudil v Isabelle zvláštní dojem. Ta tvář jí nebyla neznámá; připadalo jí, že si na ni vzpomíná, jako při probuzení si vzpomínáme na podoby spatřené ve snu, jež někdy se nerozplynou se snem a jdou s námi dlouho životem. Byla to bledá hlava s černýma očima, s červenými rty a tmavými vlasy, ukazující na stáří asi čtyřiceti let a na hrdost plnou ušlechtilosti. Hruď kryl kyrys z hlazené oceli, niellovaný zlatem a přepásaný bílou šerpou. Přese všechny starosti a oprávněný strach, jež v Isabelle vyvolávalo její postavení, nemohla se ubránit, aby nehleděla na ten portrét, a vracela se k němu očima jako fascinována. Byla v této tváři nějaká podobnost s tváří Vallombreusovou; ale její výraz byl tak odlišný, že tento dojem ihned mizel.

Byla v tomto zadumání, když lokaj v šedé livreji, který se na chvílku vzdálil, se nyní vrátil s dvěma jinými lokaji, kteří přinášeli stůl s příborem, a řekl: „Slečno, je prostřeno.“ Jeden ze sluhů mlčky přisunul křeslo, druhý odkryl polévkovou mísu ze starého masivního stříbra; vystupovaly z ní kotouče vonné páry, ohlašující polévku plnou tučných dobrot.

Isabella, přese všechno hoře nad svou nehodou, měla hlad, a vyčítala si to, jako by příroda mohla vzdát se svých práv; ale pomyslení, že by v tom jídle mohl být uspávací prostředek, který by ji bez obrany vydal násilí, ji zarazilo a odstrčila talíř, do něhož už ponořila lžici.

Lokaj v šedé livreji jako by uhodl Isabelliny obavy, ochutnal před ní vína, vody a všech jídel, připravených na stole. Zajatkyně, poněkud uklidněna, vzala si pár lžic polévky, snědla kousek chle-

ba, olízla kuřecí křídélko, a ukončivši to lehké jídlo, přitáhla křeslo k ohni, jako by měla z rozruchů toho dne zimnici, a zůstala tak nějakou dobu sedět s loktem na opěradle, s bradou v dlani a s myslí ponořenou v neurčitém a bolestném zasnění.

Posléze vstala a přistoupila k oknu, aby se podívala, jaký rozhled se jí tam otvírá. V okně nebylo mřížoví ani železné tyče, nic, co by připomínalo vězení. Ale když se naklonila, uviděla dole pod zdí stojatou a zezelenalou vodu hlubokého příkopu, jenž obklopoval zámek. Most, po němž v kočáře přijela, byl zvednut a každé spojení s vnějškem bylo tak znemožněno, leda by se odhodlala příkop přeplout. I potom by bylo velmi těžké dostat se nahoru po strmé kamenné stěně nádrže. A obzor úplně zakrývala hradba staletých stromů, vysázených kolem sídla. Z oken bylo vidět jen hustou spleť jejich větví, jež i bez listí plně zakrývaly rozhled. Bylo nutno vzdát se jakékoli naděje na útěk nebo vyproštění a očekávat, co přijde, s tou neklidnou úzkostí, která je snad horší než nejhroznější katastrofa.

A ubohá Isabella se také chvěla i při nejmenším hluku. Šplíchnutí vody, zašumění větru, povolení dřeva v táflování, praskot ohně, a na zádech jí vyrážel studený pot. Čekala, že se každou chvíli otevrou některé dveře, že se odsune výplň ve stěně a odhalí tajnou chodbu a že z toho černého otvoru sem vstoupí *někdo*, člověk nebo přízrak. V soumraku šero houstlo a její hrůza rostla; přišel vysoký lokaj, přinášeje velký svícen se svíčkami, a ona div neomdlela.

Zatímco Isabella se chvěla děsem osamělá v prázdném bytě, její únosci v jedné dolejší místnosti hýřili a hodovali, neboť měli zůstat na zámku jako posádka pro případ, že by Sigognac podnikl nějaký útok. Pili všichni jako houby, ale jeden z nich obzvláště prokazoval pamětihodnou schopnost prolévání hrdla. Byl to ten muž, který unesl Isabellu na koni, a protože masku sňal, byl by každý mohl vidět jeho tvář, bledou jako sýr, v níž zářil do červena rozžhavený nos. Podle toho nosu višňové barvy jsme poznali Lampourdova přítele Malartica.

VALLOMBREUSE

Isabella, sama v tom neznámém pokoji, kde každou chvíli mohlo vyvstat nebezpečí v neznámé podobě, měla srdce sevřené nevýslovnou úzkostí, ačkoli potulný život ji učinil statečnější, než obvykle ženy jsou. Místnost však při svém starobylém, ale dobře zachovalém přepychu neměla v sobě nic ponurého. Plameny vesele tančily na ohromných polenech v krbu; svíčky vrhaly jasnou záři, jež pronikala i do nejmenšího koutku a se stínem zaháněla i chiméry strachu. Bylo tu milé teplo a všechno tu vyzývalo k blažené bezstarostnosti. Malby ve výplních byly příliš osvětleny, aby mohly dostat fantastické podoby, a ve zdobném orámování nad krbem portrét, nad nímž se Isabella zarazila, neměl ten upřený pohled, který jako by vás sledoval, jak nás to děsí na některých podobiznách. Vypadalo to spíše, jako by se usmíval v klidné a ochranné laskavosti, jako obraz svatého, k němuž je možno utéci se v hodině nebezpečí s prosbou o pomoc. A přece ten soubor vlídných, uklidňujících a pohostinných věcí vůbec neposkytoval úlevy Isabelliným nervům, chvějícím se jako struny na kytarě, do nichž někdo sáhl; její oči neklidně a kradmo bloudily kolem, chtějíce vidět a bojíce se vidět, a její předrážděné smysly s hrůzou zachycovaly v hlubokém klidu noci ty nepostřehnutelné zvuky, jež jsou hlasem ticha. Bůh sám ví, jaké strašlivé významy do nich vkládala! Pocit nevolnosti brzy tak zesílil, že se rozhodla vyjít z toho osvětleného, teplého a pohodlného pokoje a odvážit se na chodby zámku, i s nebezpečím nějakého přízračného setkání, a hledat nějaký zapomenutý východ nebo útočiště. Ověřila si, že dveře nejsou zvenčí zamčeny, vzala

se stolku lampu, kterou tam lokaj připravil na noc, a zakrývající ji rukou vydala se na cestu.

Nejprve našla schodiště se zábradlím složitě tepané práce, kudy sem v doprovodu sloužícího přišla; sestoupila po něm, právem si říkajíc, že žádná vhodná možnost k uniknutí nemůže být v prvním poschodí. Dole u schodiště ve vestibulu uviděla velké dvoukřídlové dveře, jež se otevřely, když otočila knoflíkem, s praskotem dřeva a skřípotem v čepech, jež se jí zdály jako burácení hromu, ačkoli to nebylo slyšet dál než na tři kroky. Slabý svit lampy, prskající ve vlhkém ovzduší dlouho uzavřené místnosti, mladé herečce odhalil nebo spíše dovolil jí zahlédnout rozsáhlou místnost, nikoli ve stavu zkázy, ale s tou mrtvou podobou míst, kde už se nebydlí; při stěnách, ověšených tapiseriemi s vetkanými lidskými postavami, stály velké dubové lavice; na stěnách visely trofeje zbraní, železné rukavice, meče, štíty, po nichž ve svitu lampy přelétaly náhlé záblesky. Mladá žena málem narazila na těžký stůl s masívními nohama, který stál ve středu místnosti; obešla jej, ale strnula hrůzou, když přistoupila k protějším dveřím, jež vedly do dalšího sálu. Spatřila tam dvě postavy od hlavy k patě ve zbroji, stály tu nehybné jako stráže po každé straně veřejí, se železnými rukavicemi zkříženými na jílcích dlouhých mečů, opřených hroty o zemi; koše jejich helm představovaly hlavy ohyzdných ptáků, díry v nich byly jako oči a nosní část jako zobák; na hřebenech se ježily jako zvednutá a mávající křídla ocelové destičky, vycizelované v péra; náprsní krunýř, blyskotající damaskováním, se nadouval jako v hlubokém dýchání; z nákolenic a z náloketnic vycházel ocelový, nazad obrácený hrot jako orlí dráp; špička chodidel byla protažena ve spár. V potácivém svitu lampy, jež se Isabelle třásla v ruce, ty dva železné přízraky dostávaly skutečně hrozivý vzhled, který mohl zarazit i nejsrdnatější odvážlivce. A ubohé Isabelle tlouklo srdce tak silně, že je sama slyšela a cítila jeho chvění až v hrdle. Věřte, že v té chvíli litovala, že vyšla z pokoje na tuto dobrodružnou noční procházku. Avšak válečníci se nepohnuli, ačkoli by si byli musili všimnout její přítomnosti, nezdálo se, že by chtěli zamávat meči, aby jí zatarasili cestu, a tak přistoupila k jednomu z nich a strčila mu světlo pod nos. Muž ve zbroji se tím nikterak nedal vyrušit a zůstal nehybně stát v naprosté necitel-

nosti. Isabella se osmělila, a tušíc pravdu, zvedla mu hledí, a v jeho otvoru se ukázala jen prázdnota, plná tmy jako v přílbách, jež jako klenot zdobí erby. Ty dvě strážce byly jen trofeje, zajímavá německá brnění, postavená tu na dřevěných kostrách. Ale věru se nelze divit ubohé zajatkyňi, bloudící v noci v opuštěném zámku, že měla iluzi živých bytostí, vždyť ty kovové skořápky, vykované pro lidské tělo jako sochy války, připomínají jeho tvar, i když jsou prázdné, a svými ostrými úhly a drsným skloubením činí je hrozivým a hrozivějším. Přese všechno své soužení se Isabella nemohla ubránit úsměvu, když poznala svůj omyl, a potom, jako hrdinové z rytířských románů, když pomocí talismanu přemohli čáry, které jim bránily vstoupit do zakletého zámku, odhodlaně vešla do dalšího sálu a už se nestarala o ty dva strážce, zneškodněné neschopností.

Byla to prostorná jídelna, jak o tom svědčily dva velké příborníky z vyřezávaného dubu, v nichž se neurčitě leskla masívní zlatnická a stříbrnická práce: konvičky, konvice, slánky, kořenky, břichaté nádoby, velké stříbrné nebo pozlacené mísy, vypadající jako kulaté štíty nebo kola od vozu, a české a benátské sklo křehkých a roztodivných tvarů, jež na náhlý dopad světla odpovídalo zelenými, rudými a modrými blesky. Židle se čtyřhrannými opěradly, rozestavené kolem stolu, jako by čekaly na hosty, kteří neprijdou, a v noci mohly sloužit při hostině stínů. Starý kordován, zdobený zlatem vytlačenými snítkami s květy, jímž bylo do poloviny potaženo dubové táflování, zasvítit místy, jak Isabella nesla lampu, plavými odlesky a vyzařoval v temno teplou a chmurnou nádherou. Isabella přelétla rychlým pohledem toto bohatství a spěšně vkročila do třetích dveří.

Tato místnost vypadala jako slavnostní sál a byla větší než ostatní, třebaže i ty byly prostorné. Slabé světélko lampy do hloubky nedosáhlo a jeho chabé záření pohasínalo několik kroků od Isabelly žlutavým kruhem jako paprsky hvězdy v mlze. Ale i při té bledosti jeho záře stačila, aby učinila viditelným stín a aby v temnotách vzbudila ty děsivé a šeredné tvary, jímž potom strach dává svou podobu. Do záhybů záclon se halily přízraky, v opěradlech křesel jako by si hověla strašidla a v temných koutech se krčily nestvůrné obludy, ošklivě přisedlé nebo zavěšené netopýřimi drápy.

Když přemohla ten chimérický děs, postoupila Isabella dál a vzadu v sále uviděla panský baldachýn s chocholy a s vetkaným erbem, jehož figury by těžko bylo rozeznat. Křeslo pod ním, v podobě trůnu, stálo na výstupku pokrytém kobercem a vedly k němu tři stupně. To všechno, nejasné, neurčité, ponořené ve tmě a vyvstávající a vystupující jen v zákmitech lampy, dostávalo ve své tajemnosti drsnou a obrovitou velkolepost. Vypadalo to jako předsednické křeslo pro vysokou radu duchů a nebylo by třeba příliš si namáhat obraznost, aby tam člověk viděl sedět ponurého anděla s dlouhými černými křídly.

Isabella zrychlila krok, a třebaže měla lehkou chůzi, každé zapraskání pod střevíci dostávalo strašidelnou zvučnost. Ve čtvrté místnosti byla ložnice, dost místa tu zabíralo ohromné lože, kolem něhož těžce visely záclony z tmavorudého indického damašku. V uličce za ložem se zatřpytil na ebenovém klekátku stříbrný kříž. Uzavřené lože má v sobě i za dne něco znepokojivého. Vyvolává bezděčnou otázku, co je za těmi staženými záclonami; ale v noci a v prázdném pokoji těsně uzavřené lože působí děsivě. Může skrývat spáče stejně jako mrtvolu, nebo také živého, který cihá. Isabelle připadalo, jako by za záclonami slyšela přerývané a hluboké oddechování spícího; byl to prelud nebo skutečnost? Neodvážila se rozhrnout záhyby červené látky a posvítit si na lůžko lampou.

Za ložnicí byla knihovna; na skříních byly bysty básníků, filosofů a historiků, kteří shlíželi na Isabellu velkýma bílýma očima, a uvnitř ve značném nepořádku ukazovalo mnoho knih své hřbety s číslicemi a tituly, jejichž zlato oživovalo, jak Isabella šla kolem s lampou. Tam se stavba v pravém úhlu lomila a přišlo se do dlouhé chodby, jejíž okna vedla z jiné strany na dvůr. Byla to galerie, kde v chronologickém pořádku byly srovnány rodinné portréty. Řada oken byla proti stěně, na níž obrazy visely v zašlých zlatých rámech. Okna byla uzavřena okenicemi s oválným otvorem nahoře a tato úprava vyvolávala v té chvíli zvláštní efekty. Měsíc vyšel a výřezy otvorů padalo světlo v ostrém obrysu na protější stěnu; tu a tam skvrna namodralého světla dopadala na tvář na portrétu a usedla na ni jako bledá maska. Malba v tom magickém světle dostávala zarážející živost, a tím více, že tělo zů-

stávalo v šeru a hlavy, v té stříbrné bledosti náhle výrazné, jako by se vykláněly z rámců a prohlížely si Isabellu. A jiné, na něž dopadl pouze svit lampy, zůstávaly pod zažloutlým lakem ve slavnostně mrtvé poloze, ale zdálo se, jako by duše předků přišly podívat se na tento svět jejich černými zřítelnicemi jako úmyslně tam ponechanými otvory, a to nebyly nejméně chmurné obrazy té sbírky.

Projít touto galerií fantastických postav bylo pro Isabellinu odvalu tak velká zkouška jako pro vojáka projít krokem střelbou celé roty. Košilka mezi rameny jí zvlhla studeným potem úzkosti. Představovala si, že ty přízraky v kyrysech a v kabátcích ozdobených rytířskými řády a ty dámy s vysokými nabíranými límci a s náramnými honzíky vystupují z rámců a jdou za ní v truchlivém průvodu. A myslila, že i slyší, jak ty kroky stínů se nepostřehnutelně dotýkají podlahy. Konečně se dostala na konec té dlouhé chodby a octla se proti zaskleným dveřím, jež vedly na dvůr. Otevřela je, ale bolely ji prsty, než otočila zrezivělým klíčem v zámku, postavila lampu do kouta, aby jí našla, až se bude vracet, a vyšla z galerie, sídla hrůzy a nočních přeludů.

Při spatření volné oblohy, na níž několik hvězd, jež zcela nepohasly v bílém svitu měsíce, se mihotalo stříbrným třpytem, pocítila Isabella slastnou a hlubokou radost, jako by se vracela od smrti k životu; zdálo se jí, že Bůh ji nyní vidí se své nebeské tvrže; jako by na ni mohl zapomenout, když byla ztracena v těch hustých temnotách, pod těmi tmavými stropy, v tom labyrintu pokojů a chodeb. Třebaže její postavení se v ničem nezlepšilo, s její hrudi bylo snato nesmírné břemeno. Pokračovala ve svém průzkumu, ale dvůr byl všude naprosto uzavřen jako pevnost hradbami, až na malou branku do jakési cihlové arkády, která nejspíše vedla k příkopu, protože když se tam Isabella obezřetně naklonila, cítila, že jí stoupá k obličeji jako průvanem vlhký chlad hluboké vody, a zaslechla slabé plísknutí vlnky dole o stěnu nádrže. Tudy pravděpodobně šly zásoby pro zámeckou kuchyni; ale dostat se sem nebo odtud, k tomu bylo třeba loďky, která jistě byla dole pod hradbou v nějakém zákoutí, a tam Isabella nemohla.

Únik byl tedy s této strany také nemožný. To vysvětlovalo, proč zajatkyňi ponechali poměrnou svobodu. Nechali jí klec ote-

vřenou jako těm exotickým ptákům, jež převážejí na lodích a o nichž vědí, že po krátkém výletu budou nuceni vrátit se a usednout opět na stěžňoví, protože i nejbližší země je tak daleko, že by je křídla neunesla, aby tam doletěli. Příkop kolem zámku měl úlohu oceánu kolem lodi.

V jednom rohu nádvoří pronikal okenicemi červenavý svit z některé dolejší místnosti a bylo slyšet z toho ve tmě ponořeného koutu jakýsi hluk. Mladá dívka zamířila k světlu a hluku, vedena snadno pochopitelnou zvědavostí; přiložila oko ke šterbině v okenici, která nepřiléhala tak těsně jako druhé, a mohla pohodlně přehlédnout, co se děje uvnitř místnosti.

Kolem stolu, osvětleného lampou se třemi hořáky, jež visela se stropu na měděném řetízku, hodovali chlapi drsných a surových tváří, v nichž Isabella, třebaže je dosud viděla jen maskované, snadno poznala muže, kteří se přičinili o její únos. Byl tu Ožralnoha, Krivohubý, La Râpée a Chlastonos, jejichž tělesné schránky odpovídaly těmto přívětivým jménům. Shora padající světlo se jim lesklo na čele, ponořovalo oči do stínu, ostře kreslilo hřbet nosu a zachycovalo se na jejich ukrutných vousech a tak ještě zdivočovalo divokost těch hlav, které stejně už nic takového nepotřebovaly, aby vypadaly hrozivě. Poněkud dále, na konci stolu, seděl, jakožto lupič venkovan, který se nehodí do páru s těmi pařížskými hrdlořezy, Agostin, teď už bez paruky a bez falešných vousů, v nichž dělal slepce. Na čestném místě zasedal Malartic, jednomyslně zvolený král hodokvasu. Tvář měl ještě bledší a nos červenější než obvykle; tento zjev se dal vysvětlit počtem prázdných lahví, jež byly vyřazeny na příborníku jako těla odnesená z bitvy, a počtem plných lahví, které sklepník před něho stavěl s neúnavnou hbitostí.

Ze zmateného hovoru pijáků rozeznávala Isabella jen tu a tam nějaké slovo a smysl jí většinou unikal; byly to výrazy z herny, z krčmy a ze šermířského sálu, někdy i ohavné výrazy z argotu, pocházející ze zlodějské čtvrti Dvůr zázraků, kde se mluví egyptským a cikánským jazykem; nepostihla z nich nic, co by jí vysvětlilo osud, který ji čeká, a už se chtěla obrátit, protože se do ní dala trochu zima, ale vtom Malartic, aby udělal ticho, dal hroznou ránu pěstí do stolu, až se láhve zapotácely jako opilé a skleničky na-

razily jedna o druhou s křišťálovým cinkotem, vydávajícím hudbu *ut, mi, sol, si*. Pijáci, jakkoli byli otupělí, poskočili všichni na lavici o půl stopy a všechny tlamy se okamžitě obrátily k Malarticovi.

Malartic využil té zámlky v rámusení a orgii, povstal a řekl, pozdvihuje sklenku, až se v ní víno ve světle zatřpytilo jako drahokam v prstenu:

„Přátelé, poslechněte si píseň, kterou jsem složil, protože já zacházím s lyrou tak dobře jako s mečem. Je to bakchická píseň, jak se sluší na pořádného pijáka. Ryby pijí vodu, a jsou němé. Kdyby pily víno, zpívaly by. Ukažme tedy melodickým hlasem, že jsme bytosti lidské.“

„Zpívat! Zpívat!“ křičeli Chlastonos, La Rápée, Křivohubý i Ožralnoha, neschopni sledovat tu jemnou dialektiku.

Malartic si spravil hrdlo několikerým mocným zachrčením a potom, se všemi manýrami pěvce, kterého povolali do králova pokoje, a hlasem sice drsně nakráplým, ale přece správným, zanotoval tyto kuplety:

*At žije Bakchus, bůh sličný,
do dna, a sborem zapějme!
at žije ten mok viničný,
zanotujme mu zpěv ryčný,
on všechnu starost odejme!*

*Jsme kněžt révy bujaré
a její barvy naše jsou,
máme je z lahve voňavé,
z ní máme tlamy měňavé,
jak pošlehané melisou.*

*Je věru hanba vodu pít,
když rubín vína křišťálný
svou slzu může uronit,
za hltém hlt pak napojit
tvůj dolní prostor maštalný!*

Píseň byla přijata radostnými výkřiky a Křivohubý, který měl v hlavě představu, že rozumí poezii, neváhal prohlásit Malartica

za soupeře Saint-Amantova, kteréžto mínění dokazuje, jak špatný vliv měla opilost na úsudek toho kumpána. Vyhlásili na zpěvákovi počest přípitek, a do dna, a když byly sklenky vyprázdněny, každý ukázal obrácením sklenky na nehet, že ji svědomitě dopil. Tento hlt ty méně odolné z bandy docela dorazil. La Rápée se svezl pod stůl, kde nahradil slamník Chlastonosovi. Ti silnější, Ožralnoha a Křivohubý klesli jen hlavou kupředu a usnuli na polštáři křížem položených rukou. Ale Malartic, ten jen strnule zpřímá seděl na židli, s pohárkem v hrsti, s očima vytřeštěnýma a s nosem rozsvíceným tak živou červení, že mu jiskřil jako želízko vytažené z kovářské pece; mechanicky opakoval se slavnostní tupostí zadržované opilosti, a nikdo mu už nepřizvukoval:

*Ať žije Bakchus, bůh sličný,
do dna, a sborem zapějme!*

Isabella, znechucena tou podívanou, se odvrátila od škvíry v okenici, pokračovala ve svém pátrání a došla brzy až pod klenutý vjezd, kde se svým závažím visely řetězy padacího mostu, teď vytaženého. Nebylo naděje, že by dokázala uvést v chod toto těžké zařízení, a poněvadž odtud nebylo jiného východu a zde by bylo nutno spustit most, musila se zajatá vzdát každého pomýšlení na únik. Vrátila se pro lampu, kterou nechala v galerii portrétů, a tu proběhla nyní s menší hrůzou, vždyť teď už předmět svého děsu znala, a strach vyvolává obvykle nepoznané. Prošla rychle knihovnou, slavnostním sálem a všemi místnostmi, jež prve s úzkostnou opatrností zkoumala. Rytířská brnění, která ji tak vyděsila, se jí zdála skoro směšná a odhodlaným krokem teď vystoupila po schodišti, po němž dříve sestupovala zadržujíc dech a po špičkách, aby neprobudila ani nejmenší ozvěnu, dřímající v těch ozvučných prostorách.

Jaké však bylo její překvapení, když od prahu pokoje uviděla v koutě u krbu sedící podivnou postavičku. Přízrak to jistě nebyl, protože světlo svíček a záře z krbu ji osvětlovaly příliš jasně, aby bylo možno se mýlit; bylo to sice křehké a drobné tělíčko, ale náramně živé, jak o tom svědčily dvě velké černé oči divokého lesku, jež rozhodně neměly bezvýrazně strnulý pohled strašidel a dívaly

se s udivujícím klidem na Isabellu, jež ohromena stála mezi dveřmi. Dlouhé tmavé vlasy byly sčesány dozadu a nechávaly volné všechny podrobnosti obličejě temně olivové pleti, s rysy jemně řezanými mladistvou a čilou hubeností a s pootevřenými ústy, v nichž se svítivě zablýskl bělostný chrup. Ruce, osmahlé životem na volném vzduchu, ale malé a pěkně utvářené, byly položeny křížem na hrudi, ukazující nehty bledší než prsty, nohy byly příliš krátké, aby dosáhly s křesla na podlahu. Ve výstřihu hrubé plátěné košile se matně lesklo několik zrněk perlového náhrdelníku.

Byla to vskutku Chiquita, nikoli v dívčím obleku, nýbrž stále ještě převlečená za chlapce, v přestrojení, v němž hrála průvodce nepravého slepce. Ten oblek, sestávající z košile a příliš širokých kalhot, neslušel jí špatně; vždyť byla v tom věku, kdy odlišnost chlapce a dívky ještě může být pochybná.

Jakmile Isabella to podivné stvořeníčko poznala, vzpamatovala se z rozrušení, jež v ní vyvolal neočekávaný objev. Z Chiquity rozhodně strach nešel a vůči mladé herečce ostatně, jak se zdálo, projevovala jakousi nespořádanou a romantickou vděčnost, jak svým způsobem ukázala hned při prvním setkání.

Chiquita se dívala na Isabellu a šeptala si přitom polohlasně tu divnou písničku v próze, kterou si bláznivě propěvovala, když lezla do špehýrky, při prvním pokusu o únos *U francouzského zna-ku*; „Chiquita tančí na žhavém roštu, Chiquita projde klíčovou dírkou.“

„Máš ještě nůž?“ zeptalo se to zvláštní stvořeníčko, když Isabella přišla blíž ke krbu, „ten nůž s třemi červenými čárkami?“

„Ano, Chiquito,“ odpověděla mladá žena, „nosím jej tady, mezi košilkou a živůtkem. Ale proč se ptáš, je snad můj život v nebezpečí?“

„Nůž,“ řekla ta malá a oči jí zasnítily divokým leskem, „nůž je věrný přítel; nezradí svého pána, když pán mu dává pít. Protože nůž je žíznlivý.“

„Naháníš mi strach, ty zlé dítě,“ řekla Isabella; ta pochmurně nehorázná slova ji přiváděla z rovnováhy, jenže mohlo v nich také být užitečné upozornění.

„Nabrus si špičku o mramor u krbu,“ pokračovala Chiquita, „přetáhni ostří o kůži bot.“

„Proč mi to říkáš?“ zeptala se herečka a zbledla.

„Jen tak; kdo se chce bránit, připraví si zbraň, to je všechno.“

Tyto podivné a drsné věty Isabellu zneklidnily, na druhé straně však Chiquitina přítomnost v pokoji jí přinášela uklidnění. Ta malá zřejmě k ní měla přichylný cit, který sice měl nicotnou příčinu, ale byl živý. „Nikdy ti nepodřežu krk,“ řekla kdysi Chiquita a v jejích divošských představách to byl slavnostní slib, přátelská úmluva, kterou nesmí porušit. Isabella byla jediná lidská bytost, kromě Agostina, jež se k ní přívětivě sklonila. Od ní měla první skvost, jímž se v dětské koketnosti parádila, na žárlivost byla ještě příliš malá, a tak prostince obdivovala krásu mladé herečky. Vábil ji zvláštním způsobem ten mírný obličej, ji, která až dosud vídala pouze pochybné a surové tváře, v nichž byly vyryty jen myšlenky na loupež, vzpouru a vraždu.

„Jak to, že jsi tu?“ zeptala se Isabella po chvilce odmlčení. „Máš mě snad hlídat?“

„Ne,“ odpověděla Chiquita; „přišla jsem sama, přivedlo mě sem světlo a oheň. Nemohla jsem tam sedět v koutě, když chlapi pili láhev za lahví. Jsem tak malá a hubená, nikdo si mě nevšimne víc než kočky, která spí pod stolem. Když byl největší rámus, ztratila jsem se. Pach vína a masa se mi protiví, jsem zvyklá na vůni vřesu a na pryskyřičný pach borovic.“

„Neměla jsi strach, když jsi šla bez svíčky těmi ponurými chodbami a těmi velkými pokoji plnými temnot?“

„Chiquita nezná strach; její oči vidí i potmě, její nohy potmě nezavravorají; když potká sovu, sova zavře oči; netopýr zatáhne křídla, když k němu ona přijde. Přízrak se postaví stranou, aby mohla projít, anebo se vrátí. Noc je její kamarádka a neskrývá před ní svá tajemství. Chiquita ví, kde hnízdí sova, kde zloděj má skrýš, kde je zakopán zabítý, a zná místa, kde straší; ale nikdy to dennímu světlu nepoví.“

Když Chiquita říkala tato zvláštní slova, oči se jí blýskaly nadpřirozeným leskem. Bylo jasné, že v duši, rozničené samotou, si vytvořila představu, že má magickou moc. Scény loupeží a vražd, jež provázely její dětství, jistě silně působily na její žhavou, nevzdělanou a horečnatou fantazii. Isabella se zachvěla nad tou přesvědčivostí a dívala se na ni s nejasnou pověřčnou hrůzou.

„Raději zůstanu tady,“ pokračovala malá, „u ohně, s tebou. Ty jsi krásná a ráda se na tebe dívám; jsi jako Svátá Panna, kterou jsem viděla zářit na oltáři; ale jen zdaleka, protože na mne poslali psy, aby mě vyhnali z kostela, že prý nejsem učesaná a že by se věřící musili smát mé kanárkově žluté sukni! Jak máš běloučkou rukou! ta moje vedle tvé je jako opičí. A vlasy máš jako hedvábí; ty moje pačesy se ježí jako křoví. Oh! To jsem ošklivá, vidíš?“

„Ne, moje malinká,“ odpověděla Isabella, mimoděk dojata tím prostomyslným zbožňováním, „ty také máš svou krásu, chybí ti jen to, abys byla upravena, a vyrovnáš se i nejhezčím dívenkám.“

„Myslíš? Abych se líbila, nakradu si krásné šaty a Agostin mě potom bude milovat.“

Tato myšlenka ozářila divoký obličej děvčátka jako růžové světlo; několik minut zůstala Chiquita jako ztracena v milém a hlubokém zasnění.

„Víš, kde jsme?“ zeptala se Isabella, když Chiquita zvedla víčka s trásněmi dlouhých černých řas, jež na chvílku měla sklopená.

„V zámku, který patří tomu pánovi, co má tolik peněz a chtěl tě dát unést už v Poitiers. Stačilo, jen abych odstrčila závoru, a bylo to. Ale tys mi dala perlový náhrdelník, a nechtěla jsem ti ublížit.“

„A teď jsi přece pomáhala při únosu,“ řekla Isabella; „to mě už nemáš ráda, že mě vydáváš nepřátelům?“

„Agostin to poručil, musila jsem poslechnout. Jinak by dělal průvodce slepého někdo jiný a já bych se nedostala do zámku s tebou. Tady ti mohu třeba v něčem pomoci. Jsem malá, ale odvahu mám a jsem mrštná a silná a nechci, aby ti udělali něco zlého.“

„Je to odtud ze zámku, kde mě vězní, do Paříže daleko?“ ptala se Isabella Chiquity a vzala ji za ruce. „Neslyšela jsi, že by někdo z těch mužů řekl, jak se to tu jmenuje?“

„Ano, Křivá huba říkal, že se to jmenuje... ale jak?“ řekla dívenka a vjela si v rozpacích rukou do vlasů.

„Snaž se vzpomenout si, moje malinká,“ řekla Isabella, hladíc rukou Chiquitu po tváři; ta se chvěla blažeností při tom pohlazení, vždyť nikdo ještě k ní tak milý nebyl.

„Myslím, že je to Vallombreuse,“ vyslovila Chiquita slabiku za slabikou, jako by naslouchala vnitřnímu hlasu. „Ano, Vallom-

breuse, teď to vím už jistě; je to jméno toho pána, kterého tvůj přítel kapitán Fracasse poranil v souboji. Kdyby ho byl zabil! Ten vévoda rozhazuje zlato plnými hrstmi, jako když se seje obilí, ale je moc zlý. Ty ho nemůžeš ani vidět, že? a ráda bys, kdybys mu mohla zmizet.“

„Ohl ano; ale je to nemožné,“ řekla mladá herečka; „kolem zámku je hluboký příkop, padací most je zdvižen. Nedá se to nijak provést.“

„Chiquita se směje mřížím, zámkům, zdím i příkopům; Chiquita může odejít z nejlépe zamčeného vězení, kdy se jí zachce, a vyjevenému žalárníkovi před očima uletět na měsíc. Ano, když ona bude chtít, ještě než slunce vyjde, bude kapitán vědět, kde je ta, kterou hledá.“

Když Isabella slyšela ty nesouvislé věty, lekla se, že Chiquitě snad pomátlo hlavu šílenství; ale výraz v dívčině tváři byl tak naprosto klidný, v očích měla tak jasný pohled a mluvila tak přesvědčivým tónem, že takovou obavu nebylo možno připustit; to podivné stvořeníčko určitě mělo trochu té skoro magické moci, o níž bylo přesvědčeno.

Chiquita řekla, jako by chtěla ujistit Isabellu, že se nevychloubá:

„Hned odtud odejdu; nech mě jen chvílku se rozmyslit, jak to udělám; nemluv a zadrž dech; i ten nejmenší zvuk mě ruší; musím poslouchat, co mi řekne Duch.“

Chiquita sklonila hlavu, dala si ruku na oči, aby se ode všeho odloučila, zůstala chvílku v mrtvé nehybnosti, potom zvedla čelo, otevřela okno, vystoupila na zídku a ponořila do tmy hluboce soustředěný pohled. Dole u zdi šplouchala v nočním vánku černá voda příkopu.

„Snad opravdu odletí jako netopýr?“ ptala se v duchu mladá herečka, sledujíc pozorným okem všechny Chiquitiny pohyby.

Proti oknu na druhé straně příkopu se tyčil vysoký, několik set let starý strom, jehož silné větve se rozkládaly skoro vodorovně zpola nad zemí a zpola nad vodou příkopu; ale nejdelší větev byla dobře osm až deset stop od zdi. Tento strom byl základem Chiquitina plánu na útěk. Vrátila se do pokoje, vytáhla z kapsy žíněnou šňůrku, velmi jemnou a pevně pletenou, odměřila tak sedm

osm loket, rozvinula ji pečlivě na podlaže; potom vytáhla z druhé kapsy něco jako železnou udici, což přivázala na šňůrku; potom šla k oknu a hodila háčkem do větví stromu. Při prvním pokusu železný spár se nezachytil, klesl se šňůrkou a zazvonil o zeď; při druhém pokusu spár udice se zasekl do větve a Chiquita přitáhla šňůru k sobě, a poprosila Isabellu, aby se zavěsila celou vahou. Zachycená větev se ohnula, pokud to její pružnost dovolovala, a přiblížila se k oknu na pět nebo šest stop. Potom Chiquita uvázala šňůru na železné kování před oknem na uzel, který se nemohl vy-smeknout, neobyčejně pružně se vyšvihla svým křehkým tělem, zavěsila se rukama na provaz a ručkováním se vzápětí dostala ke větvi, a jakmile cítila, že je dost pevná, sedla si na ni obkročmo.

„Teď rozvaž uzel a já si provaz vezmu k sobě,“ řekla tichým, ale zřetelným hlasem zajatkyňi, „leda bys chtěla hned za mnou; ale strach by ti stiskl hrdlo a zavrať by tě táhla za nohy dolů, a byla bys ve vodě. Sbohem! Jdu do Paříže a brzy budu zpátky. Při měsíčku se běží rychle.“

Isabella poslechla, uvolněná větev se vrátila do své polohy a Chiquita po stromě slezla na druhou stranu příkopu. Pomáhajíc si koleny i rukama byla v minutce dole pod kmenem, na pevné zemi, a už ji zajatá viděla, jak se vzdaluje rychlým krokem, až se jí ztratila v modravých stínech noci.

Všechno, co se odehrálo, připadalo Isabelle jako sen. V jakémsi úžasu dosud nezavřela okno a hleděla na nehybný strom, jehož bezlisté větve se černě rýsovaly na mléčné šedi oblaku, proniknutého matným světlem měsíčního kotouče, jenž jím byl zpola zakryt. Chvěla se při pohledu na tenký konec větve, jíž se ta odvažná a lehoučká Chiquita nebála svěřit. Rozněžnila se pomyšlením na příchylnost, kterou k ní projevuje ta ubohoučká, bídná a divoká bytost, jež má tak krásné, zářivé a vášnivé oči, oči ženy v obličeji dítěte, a jež jí oplácí takovou vděčností za nicotný dárek. Ale dala se do ní zima, perlové zoubky jí zachrastily v horečném cvakání, a tak zavřela okno, zatáhla záclony a usadila se do křesla v koutě u krbu, s nohama na měděných koulích kozlíku.

Sotva usedla, vstoupil majordom s týmiž dvěma sluhy, a ti přinášeli stolec, pokrytý bohatým ubrusem s umnými třásněmi, na němž bylo prostřeno k večeři neméně jemné a chutné, než byl

oběd. O několik minut dříve by byl příchod lokajů zmařil Chiquitin únik. Isabella, ještě celá vzrušená tou rozčilující scénou, se vůbec nedotkla jídel, která před ní kladli, a pokynula, aby je odnesli. Ale majordom dal postavit k lůžku talířky se smetanovým krémem a s marcipánem; dal také položit na křeslo noční košilku, čepečky a župan, všechno samá krajka a od dobré švadleny. Na rozpadající se oharky přiložili ohromná polena a vyměnili svíčky. Potom majordom řekl Isabelle, potřebuje-li komornou, aby ji upravila, že ji hned pošlou.

Mladá herečka odpověděla odmítavým gestem a majordom s přectivým pozdravem odešel.

Když majordom a lokaji za sebou zavřeli, Isabella si přehodila župan přes ramena a lehla si oblečena jen tak na pokrývky, aby byla v případě rozruchu ihned vzhůru. Vytáhla ze záňadří Chiquitin nůž, otevřela jej, otočila kroužkem a položila jej vedle sebe na dosah ruky. Po těchto opatřeních sklopila dlouhá víčka s vůlí usnout, ale spánek si dával na čas. Události toho dne rozrušily Isabelliny nervy a obavy z noci je rozhodně nepomáhaly uklidnit. Ostatně tyto starobylé zámky, v nichž už se nebydlí, mívají za šerých hodin zvláštní tvářnost; připadá vám, že tam někoho rušíte a že při vašem příchodu neviditelný hostitel odchází nějakou tajnou chodbou, skrytou ve zdech. Ozývají se tam znenadání všemožné nevysvětlitelné zvuky. V nábytku zapraská, v táflování suchým tikotem spěchají umrlčí hodiny, myš proběhne za čalounem, louč, navrtaná larvami, vybuchne v krbu s ohňostrojem jako kaštan a vyděsí vás, právě když už už usínáte. A právě to se dělo mladé zajatkyňi; vztyčovala se, otvírala vyděšené oči, rozhlížela se po pokoji, a protože neviděla nic změněného, pokládala zase hlavu na polštář. Konečně ji přece zmohl spánek, oddělil ji od skutečného světa a jeho vzruchy už k ní nedoléhaly. Kdyby byl přišel Vallombreuse, měly by jeho smělé a galantní choutky snadnou práci, protože únava překonala stud. Na štěstí pro Isabellu mladý vévoda dosud na zámek nepřišel. Nedbal už o kořist, když ji už měl ve svém orlím hnízdě, a vyhasl jeho rozmar, když teď měl možnost jej uspokojit? Vůbec ne; tento krásný a zlý vévoda měl tvrdošijnější vůli, zejména vůli ke zlému; neboť kromě rozkošnictví bylo v něm i jisté zvrhlé potěšení z posměchu všem bož-

ským i lidským zákonům; ale aby odvrátil podezření, ukázal se v den únosu v Saint-Germain, složil poklonu králi, účastnil se honu a nenuceně pohovořil s více lidmi. Večer hrál a okázale prohrával obnosy, jež by pro méně bohatého byly zdrcující. Projevoval roztomilou náladu, zejména potom co tryskem přijel posel, uklonil se a podal mu nějaký list. To, že potřeboval pro případ pátrání nepopiratelné alibi, zachránilo pro tu noc Isabelle poctivost.

Po spánku, plném podivných snů, v nichž viděla Chiquitu, jak běží a mává rukama jako křídly před kapitánem Fracassem, jedoucím na koni, a hned zase vévodu Vallombreuse s očima planoucíma nenávistí i láskou, Isabella se probudila a byla překvapena tím, jak dlouho spala. Svíčky dohořely až po misky na svícnu, polena oheň strávil, skulinou mezi záclonami sem vnikal veselý sluneční paprsek a troufale si hrál až na lůžku, ačkoli nebyl ještě ani představen. Tento návrat denního světla byl pro mladou ženu velkou úlevou. Její postavení nebylo ovšem o nic lepší, ale nebyla tu už hrozba fantastických děsů, jimiž noc a neznámo působí i na nejsilnější duše. Její radost však neměla dlouhé trvání; pojednou bylo slyšet řinčení řetězů; zvedací most se položil: hrčení kočáru v prudké jízdě zarachotilo po okovaných břevnech, zaburácelo pod klenbou jako temný hrom a zaniklo ve vnitřním dvoře.

Kdo by mohl přijet tím pyšným a velkopanským způsobem, ne-li pán domu, sám vévoda de Vallombreuse? Tímtež vnitřním zachvěním, které upozorní holubici, že je nablízku sup, ačkoli jej ještě nevidí, vycítila Isabella, že to vskutku je nepřítel a nikdo jiný. Krásné líce jí zbledly jako panenský vosk a její ubohé srdíčko v pevnosti živůtku začalo bít na poplach, třebaže se vůbec nemínilo vzdát. Ale hned se ta statečná dívka mocí přemohla, vzchopila se a pomýšlela na obranu. » Jen když«, říkala si, » Chiquita přiběhne včas a přivede mi pomoc!« a oči jí mimoděk zabloudily k medailónu nad krbem: » Ó, ty, který vypadáš tak vznešeně a ušlechtilé, ochraň mě před nestoudností a zvrhlostí potomka svého rodu. Nepřipusť, aby místo, kde září tvůj obraz, bylo svědkem mého zneuctění!«

Asi za hodinu, které vévoda použil, aby napravil škody, jaké

při rychlé jízdě toalety vždy utrpí, obřadně vstoupil k Isabelle majordom a ptal se, může-li přijmout pana vévodu de Vallombreuse.

„Jsem uvězněna,“ odpověděla s velkou důstojností mladá herečka, „má odpověď není svobodnější než má osoba a ta otázka, jež za běžných okolností by byla zdvořilá, je jenom výsměchem v tom stavu, v němž nyní jsem. Nemám žádnou možnost zabránit panu vévodovi, aby vstoupil do tohoto pokoje, a nemohu odtud odejít. Vůbec nepřijímám jeho návštěvu, jsem nucena ji strpět. Je to vyšší moc. Líbí-li se mu, ať přijde teď nebo jindy. Mně je to zcela jedno. Jděte a povězte mu to.“

Majordom se uklonil a stále pozpátku se dostal ke dveřím, neboť mu byla poručena svrchovaná ohleduplnost vůči Isabelle, a zmizel, aby vyřídil svému pánovi, že »slečna« souhlasí a přijme ho.

Za několik minut se majordom vrátil a ohlásil pana vévodu de Vallombreuse.

Isabella se napolo zvedla z křesla, avšak vzrušením zas klesla zpátky, pokryta smrtelnou bledostí. Vallombreuse přicházel k ní s kloboukem v ruce a s hluboce uctivým výrazem. Když viděl, že se chvěje při jeho spatření, zastavil se uprostřed pokoje, pozdravil mladou herečku a řekl jí hlasem, jež dovedl při svádění učinit tak milým:

„Je-li má přítomnost rozkošné Isabelle teď příliš proti mysli a potřebuje-li trochu času, aby si zvykla na myšlenku, že mě bude vidat, teď odejdu. Je mou zajatkyní, ale já jsem neméně jejím otrokem.“

„Tato zdvořilost přichází pozdě,“ odpověděla Isabella, „až po násilí, které jste na mně provedl.“

„Vidíte, co to je,“ řekl vévoda, „dohánět lidi až do krajnosti příliš nezřízenou ctností. Když už nemají naděje, provedou i to nejhorší, protože stejně už svou situaci zhoršit nemohou. Kdybyste byla laskavě strpěla, abych se vám dvořil, kdybyste byla projevila trochu blahosklonnosti k mému zahoření, byl bych zůstal mezi vašimi ctiteli a pokoušel bych se jemnou galantností, milostpou štědrostí, rytířskou oddaností i žhavým a ovládaným citem poněmáhlu obměkčit vaše vzdorné srdce. I když ne lásku, vzbudil bych ve vás ten něžný soucit, který ji někdy předchází a pak přivo-

lá. A časem snad byste sama pocítila, že váš chlad je nespravedlivý, vždyť já bych udělal vše, abych jej usvědčil, že je v nepravu.“

„Kdybyste byl takto poctivě jednal,“ řekla Isabella, „byla bych vás litovala pro lásku, kterou nemohu opřevovat, protože mé srdce se nikdy nevzdá, ale aspoň bych nebyla nucena vás nenávidět. Takový cit není pro mou duši a bolí mě, že jej musím zakoušet.“

„Vy mnou tedy velmi pohrdáte?“ řekl vévoda de Vallombreuse a hlas se mu zachvěl nevolí. „A já to přece nezasluhuji. Pokud jsem se vůči vám provinil, je tím vinen jenom můj vášnivý cit k vám; a která žena, i ta nejčistší a nejctnostnější, může vážně zazlívát galantnímu muži, co s ním učinily její půvaby, i když třeba proti její vůli?“

„To jistě není důvod k nechuti, když milovník se drží v mezích úcty a své toužení projevuje diskrétně a mlčky. To může snášet i ta nejctudnější žena. Ale když jeho nestydatá netrpělivost zachází hned až do krajnosti a použije přepadení ze zálohy, únosu a věznění, jako vy jste se opovážil to udělat, pak není možný jiný cit než nepřekonatelný odpor. Každá trochu povznesená a hrdá duše se vzbouří, když se jí činí násilí. Láska je božská věc a nelze ji poručit ani vynutit. Ta vane, kam chce.“

„Tedy nepřekonatelný odpor, to je vše, co od vás mohu čekat,“ odpověděl Vallombreuse. Pobledl ve tváři a nejednou se kousal do rtů, když Isabella mluvila s tou mírnou pevností, jež byla přirozeným tónem její rozumné i milé osobnosti.

„Měl byste ještě možnost získat si znovu mou úctu a zasloužit si přátelský cit. Jednejte ušlechtilé a vraťte mi svobodu, kterou jste mi vzal. Dejte mi kočár a dejte mě odvézt k mým přátelům, kteří jsou znepokojeni, protože nevědí, co se mi přihodilo, a zoufale mě hledají ve smrtelných úzkostech. Nechte mě, abych se vrátila ke svému skromnému životu herečky, vždyť obecnost se bude divit, že nehraji, a až se rozkřikne toto dobrodružství, mohla by tím utrpět má čest.“

„Je to zlé,“ zvolal vévoda, „že na mně chcete jedinou věc, kterou vám nemohu dát, aniž bych zradil sám sebe. Proč nechcete císařství, trůn, dal bych vám jej; hvězdu, a šel bych ji strhnout s nebe pro vás. Ale vy chcete, abych vám otevřel dvířka klece, a už nikdy byste se nevrátila. To je nemožné! Víím, jak málo mě máte

ráda, a nemám jiné možnosti, abych vás vídal, než vás mít zavřenou. A použiji toho, i když se to přičí mé hrdosti; nemohu už být bez vaší blízkosti, jako květina se nemůže obejít bez slunečního světla. Má myšlenka se obrací stále k vám jako ke slunci, a kde nejste vy, je pro mne noc. Když tedy to, čeho jsem se odvážil, je zločin, musím z toho aspoň něco mít, vy byste mi stejně neodpustila, třebaže to říkáte. Tady aspoň vás mám a držím, obklopím vaši nenávisť svou láskou, na ledy vašeho chladu budu dýchat horkým dechem vášnivého citu. Vaše zřítelnice budou nuceny odrážet můj obraz, vaše uši budou musit poslouchat můj hlas. Ať chcete, nebo nechcete, něco mého se vloudí do vaší duše, budu na vás působit, i kdyby to mělo být jen hrůzou, kterou ze mne máte, i kdybyste se měla jen třást, když zaslechnete můj krok v předpokojí. A potom, toto zajetí vás odlučuje od toho, po němž pláчете a koho já nenávidím, protože mi vzal srdce, které mělo být mé. Má žárlivost se spokojuje tímto nepatrným štěstím a já je nechci dávat v sázku tím, že bych vám vrátil svobodu, abyste ji užila proti mně.“

„A jak dlouho mě chcete tak držet,“ řekla mladá žena, „proti všemu právu a zákonům, nikoli jako křesťanský šlechtic, ale jako barbarský korsár?“

„Až mě budete milovat nebo až mi to aspoň řeknete, což vyjde na stejně,“ odpověděl naprosto vážně a zcela přesvědčeně mladý vévoda. Potom se Isabelle roztomile uklonil a velmi nenuceně odešel jako pravý muž, kterého žádná situace nepřivede z rovnováhy.

Půl hodiny nato přinesl lokaj kytici, v níž se mísily barvy a vůně nejvzácnějších květů; ostatně v tomto ročním období byly všechny vzácné a bylo třeba velké snahy zahradníků a umělého léta ve sklenících, aby se ty rozkošné dcery Flořiny odhodlaly tak předčasně rozkvést. Kytice byla ve stoncích stažena skvostným náramkem, jaký by mohla nosit královna. Mezi květy byl nápadně vložen ve dvě přeložený papír. Isabella jej vyňala, protože v jejím postavení tyto galantní drobnosti neměly už takový význam, jako dokud byla na svobodě.

Byl to lístek od Vallombreuse, načrtnutý smělym písmem, jež odpovídalo jeho povaze a osobnosti. Zajatkyň v něm poznala tu ru-

ku, jež napsala » Isabelle « na skříňku s klenoty v jejím pokoji v Poitiers.

*Drahá Isabello,
posílám Vám květiny, ačkoli jsem si jist, že nebudou vítány. Poněvadž jejich svěžest a krása přicházejí ode mne, nedojdou milosti před Vaší krutostí, které není rovno. Ale ať už je jejich osud jakýkoli a i kdybyste se jimi nezabývala víc, než že je na znamení velkého pohrdání vyhodíte z okna, přece jen, i třeba v hněvu, dosáhnu, aby na okamžik se Vaše myšlenka zastavila, i kdyby jen kletbou, u toho, jenž navzdory všemu je neústupně Vaším zbožňovatelem.*

Vallombreuse.

Byl to preciózně galantní lístek, ale ukazoval, že ten, kdo jej psal, má strašnou vytrvalost, která se nedá ničím odstrašit, a měl také částečně ten účinek, který si od něho vévoda sliboval. Isabella jej držela zasmušile v ruce a Vallombreusova postava se vynořila před jejím duchem ve své ďábelské podobě. Lokaj položil ty většinou cizokrajné květiny vedle ní na malý stolek a jejich vůně se v teple pokoje rozvinula a až k závratí opájela svou exotičností. Isabella je vzala a vynesla je do předpokoje, aniž stáhla s jejich stonků diamantový náramek; bála se, aby nebyly napuštěny nějakým jemným lektvarem, narkotikem nebo afrodiziakem, který by jí mohl zkalit mysl. Sotva kdy bylo s tak krásnými květinami tak špatně zacházeno, a přitom Isabella měla květiny ráda; kdyby však si je ponechala, bála by se, že vévoda ve své ješitnosti by z toho dělal pro sebe příznivé závěry; a ostatně ty květiny bizarních tvarů, podivných barev a neznámých vůní neměly skromný půvab prostého kvítí; jejich pyšná krása připomínala Vallombreuse a příliš se mu podobala.

Sotva odložila vyhoštěnou kytici na příborník v sousední místnosti a vrátila se do křesla, přišla komorná, aby ji upravila. Tato dívka, dost hezká a velmibledá, se smutným a mírným pohledem, měla i při své horlivosti v sobě něco strnulého, jako by byla zlomena tajnou hrůzou nebo nějakým hrozným vlivem. Nabídla Isabelle své služby, skoro aniž na ni pohlédla a tak nezvučným hlasem, jako by se bála, že ji poslouchají zdi. Když mladá žena přisvědčila, učesala jí plavé vlasy, které byly v úplném nepořádku po

vzrušujících výjevech předešléhodne a po nepokojné noci, převázala jí hedvábné kadeře sametovými stužkami a zhostila se své práce jako kadeřnice, která umí své řemeslo. Potom vyňala ze skříňně, zapuštěné ve zdi, několikery vybraně bohaté a elegantní šaty, jež jako by byly šity na Isabellinu postavu; mladá herečka však je nechtěla obléci, třebaže měla na sobě šaty nenové a pomačkané; byla by si připadala, jako by měla na sobě livrej vévodovu, a učinila zásadní rozhodnutí, že od něho nic nepřijme, i kdyby její věznění mělo trvat déle, než myslila. Komorná nenaléhala a nechala ji v tom rozmaru, jako odsouzence také nechávají, aby si ve zdech vězení dělali, co chtějí. Ostatně se zdálo, že nechce mít nic bližšího se svou paní, snad ze strachu, aby se k ní nepřipoutala zbytečným citem. Pokud to bylo možné, konala své prostě jako automat. Isabella, jež zprvu myslila, že se od ní něco dozví, pochopila, že by se zbytečně ptala, a odevzdala se nadále do její němé péče, nikoli však bez jistého pocitu hrůzy.

Když komorná odešla, přinesli oběd, a Isabella, přese všechnu truchlivost své situace, se do něho pustila s chutí; příroda se neodbytně hlásí o svá práva i u těch nejcitlivějších osob. Občerstvení jí dodalo síly, jež velmi potřebovala, vždyť byla vyčerpána rozruchy a různými útoky na nervy. S duchem poněkud klidnějším začala myslit na Sigognacovu odvážnost a jak statečně si počínal. Byl by ji jistě zachránil, nebýt toho, že ztratil několik minut, než se vyprostil z pláště, který přes něho přehodil zrádný slepec. Teď už jistě dostal zprávu a nepochybně příběhne bránit tu, kterou miluje víc než vlastní život. Při pomyslení na nebezpečí, jimž bude vystaven při tak nebezpečném podniku, vždyť vévoda není takový, aby vydal svou kořist bez odporu, vzedmula se Isabella hrud vzlykem a slza jí vytryskla ze srdce do očí; trápila se, že je příčinou těchto sporů, a skoro proklínala svou krásu jako původ všeho zla. Ale vždyť je skromná a nikdy nechtěla koketností dráždit a bouřit city kolem sebe, jak to dělají mnohé herečky a dokonce i velké dámy a měšťanky.

Byla v tom zasnění, když na okno zadrnčel drobný ostrý náraz a jedna tabulka dostala hvězdičku, jako by do ní vletěla ledová kroupa. Isabella přiskočila k oknu a uviděla naproti na stromě Chiquitu, která jí obratně naznačovala, aby otevřela okno, a po-

hupovala šňůrkou se železným háčkem na konci. Zajatá herečka pochopila dívčin úmysl, uposlechla jejího pokynu, a jistou rukou vržený hák se vzápětí zachytil za železo okenní římsy. Chiquita přivázala druhý konec provazu k větvi a zavěsila se jako včera; ale nebyla ještě ani v polovině, když k velkému Isabellinu zděšení se uzel rozvázal s větve. Chiquita při té nehodě, byla-li to vůbec nehoda, neztratila duchapřítomnost, držela se provazu, připoutaného na okně skobou, narazila na zeď zámku pod oknem a hned se také šplhala nahoru, pomáhajíc si rukama a opírajíc se nohama o stěnu. Vysunula se na předprseň okna a lehounce seskočila do pokoje; když viděla Isabellu celou zbledlou a skoro omdlévající, řekla s úsměvem:

„Ty jsi měla strach a myslilas’, že Chiquita půjde dolů k žabám do příkopu. Udělala jsem na větvi jen klouzavý uzel, abych mohla šňůru přitáhnout k sobě. Jistě jsem na konci té černé šňůrky vypadala jako pavouk, když leze nahoru po pavučině.“

„Moje malinká,“ řekla Isabella, a políbila Chiquitu na čelo, „ty jsi hodné a statečné děvčátko.“

„Viděla jsem tvé přátele, ti se tě nahledali! Ale bez Chiquity by tě byli nikdy nenašli. Kapitán chodil sem a tam jako lev, byl bez sebe zlostí a blýskal očima. Posadil si mě před sebe na sedlo, teď je ukryt s přáteli v lesíku nedaleko zámku. Dnes večer, až padne soumrak, pokusí se tě vysvobodit; bude se střílet a sekat mečem. To bude nádhera! Nic není tak pěkné, jako když se muži bijí; ale ne aby ses poplašila a křičela. Ženský křik bere mužům odvahu. Chceš-li, budu u tebe, abys byla klidnější.“

„Neboj se, Chiquito, nebudu hloupými strachy přitěžovat statečným přátelům, kteří nasadí život, aby mě zachránili.“

„Tak dobře,“ pokývla malá, „ubraň se až do večera, máš nůž, který jsem ti dala. Ránu musíš vést zdola nahoru, nezapomeň. A protože nás nikdo nesmí spolu vidět, půjdu si najít nějaký kout, abych se vyspala. A nedívej se vůbec z okna, to by vzbudilo podezření a mohlo by to ukázat, že z té strany čekáš pomoc. Udělali by zátah kolem zámku a tvé přátele by našli. Bylo by po všem a zůstala bys v moci toho Vallombreuse, kterého nemáš ráda.“

„K oknu nepůjdu,“ odpověděla Isabella, „to ti slibuji, ani zvědavost mě tam nedožene.“

Chiquita, uklidněna v tomto důležitém bodě, zmizela a šla do dolejší místnosti za těmi hrdlořezy, kteří zmoženi pitím a jako utopeni ve zvířeckém spánku její odchod ani nepostřehli. Opřela se zády o stěnu, položila si ruce křížem na prsa a hned usnula; vždyť její laní nožky uběhly předešlé noci víc než osm mil mezi Vallombreuse a Paříží. A návrat na koni, protože jízdě nebyla zvyklá, unavil ji snad ještě více. Její křehké tělíčko bylo sice pevné jako ocel, ale byla přece jen zmožena a spala jako mrtvá.

„Vida, jak to spí, ty děti!“ řekl Malartic, když se konečně probudil; „dělali jsme dost rámusu, a ona si spí v jednom tahu! Hola! Páni, vy milá hovada, pokuste se postavit na zadní a jděte na dvůr nalít si vědro vody na hlavu. Kirké ožralství z vás nadělala prasa-ta, musíte se tedy znovu pokřtít, aby z vás byli zase lidi, a potom se půjdeme podívat kolem, nechystá-li se nic na tu krasotinku, kterou nám vévoda svěřil, abychom ji střežili a bránili.“

Řemeslní rváči se těžce zvedli, dali na moudrý návod svého vůdce a šli ven, ovšem cestou od stolu ke dveřím se ještě trochu sem a tam motali. Když potom jakž takž přišli k sobě, Malartic vzal s sebou Křivohubého, Ožralnohu a La Rápého, zamířil k brance, sňal visací zámek, který zamykal řetěz ložky, připoutané u odtoku vody z kuchyně, a kocábka, odstrkována bidlem, rozrážela sinavě zelený plášť žabince a ve chvílce byla u úzkých schůdků ve hrázi příkopu.

„Ty,“ řekl Malartic La Rápému, když se jeho muži vyhrabali nahoru na příkop, „ty zůstaneš tady a dáš pozor na ložku, kdyby snad nepřítel se jí chtěl zmocnit, aby se dostal dovnitř. Stejně nestojíš moc pevně na podstavci. A my ostatní půjdeme na obchůzku a trochu projdeme křoví tak právě na vyplašení ptáků.“

Malartic se svými dvěma pomocníky prochodil více než hodinu kolem zámku, ale nenašel nic podezřelého, a když se vrátil k výchozímu bodu, našel tam La Rápého, jak spí vstoje opřen o strom.

„Kdybychom byli u vojska,“ řekl mu, když ho pěstí probudil, „dal bych tě zastřelit za to, že jsi na strážní klepal špačky, vždyť to je proti každé dobré vojenské kázni; ale protože tě nemohu odstřelit, odsuzuji tě, abys vypil pintu vody.“

„Raději bych dostal,“ odpověděl opilec, „dvě kulky do hlavy než pintu vody do žaludku.“

„To je krásná odpověď,“ uznal Malartic, „a je hodna hrdiny z Plutarcha. Tvá vina se ti promítí bez trestu, ale nehřeš více.“

Patrola se vrátila a loďka byla pečlivě připoutána a dána na zámek se všemi náležitostmi, jak se to dělá u opevněného místa. Malartic, spokojen svou inspekcí, si v duchu řekl: »Ať mi zbělá nos a tvář zčervená, kdyby se ta rozmilá Isabella měla odtud dostat nebo kdyby se kapitán Fracasse dostal dovnitř.«

Když Isabella osaměla, otevřela román *Astrée* od pana Honoré d'Urfého, který se tu válel zapomenut na konzole. Pokoušela se upoutat myšlenky četbou. Ale její oči sledovaly řádky pouze mechanicky. Duch zalétal daleko od stránek a ani na chvílku neprodlel u těch už zastaralých pastýřských selanek. Znuděna tím odhodila svazek a položila ruce na klín v očekávání událostí. Samým přemýšlením co a jak se unavila, a nesnažíc se už uhodnout, jak ji Sigognac vysvobodí, spolehla se na naprostou oddanost tohoto galantního muže.

Nastal večer. Sloužící rozsvítili svíčky a brzy se ukázal majordom a ohlásil návštěvu vévody de Vallombreuse. Ten vstoupil hned za komorníkem a pozdravil zajatkyni s dokonalou dvorností. Byl vskutku svrchovaně krásný a elegantní. Jeho rozkošný obličej musil vzbudit lásku v každém nezaujatém srdci. Perlově šedý saténový kabát, tmavočervené sametové nohavice, vysoké trychtýřovité boty, šerpa ze stříbřitého brokátu a na ní meč s knoflíkem s drahokamy podivuhodně uplatňovaly jeho skvělou postavu a bylo třeba veškeré ctnosti a stálosti Isabelliny, aby tím nebyla pohnuta.

„Jdu se podívat, drahá Isabello,“ řekl usedaje do křesla blízko mladé ženy, „budu-li přijat lépe než má kytice; nejsem tak domýšlivý, abych si to myslel, ale chci, abyste si na mne zvykla. Zítra nová kytice a nová návštěva.“

„Kytice i návštěvy nebudou nic platné,“ odpověděla Isabella, „mé zdvořilosti je zatěžko, abych vám to řekla, ale musím být upřímná a nemohu vám nechat žádnou naději.“

„Dobrá!“ řekl vévoda s povýšeně ledabylým gestem, „obejdu se tedy bez naděje a spokojím se skutečností. Vy ještě nevíte, chudinko, kdo je to Vallombreuse, a pokoušíte se mu vzdorovat. Do

mé duše ještě nevstoupila tužba, aby zůstala nesplněna. Jdu za tím, co chci, a nic mě nemůže odvrátit nebo oblomit, ani slzy, ani prosby, ani křik, ani mrtvolý, ani kouřící zříceniny; a kdyby se vesmír zhroutil, neotřásl bych se a na troskách světa bych si provedl svou. Nevydražďujte mou vášň tím kouzlem nedostupnosti, vy neopatrná, to je, jako byste dala tygrovi čichnout k jehňátku, a pak mu je chtěla vzít.“

Isabella se zděsila změny, která se stala s Vallombreusovou tváří, když jí toto říkal. Milý výraz zmizel. Vyzírala z ní už jen chladná zloba a neúprosná odhodlanost. Isabella instinktivně s křeslem ucouvla a rukou si sáhla na živůtek, aby ucítila Chiquitin nůž. Vallombreuse bez okolků své křeslo přitáhl. Ale ovládl hněv a dal svému obličejí zase ten milý, veselý a něžný výraz, s nímž byl až dosud neodolatelný.

„Přemozte se trochu; nedívejte se zpátky k životu, který teď už musí být pro vás jako zapomenutý sen. Nechte umíněné a chimérické věrnosti unylé lásce, která vás není hodna, a myslete na to, že v očích světa mi už patříte. Myslete především na to, že já vás zbožňuji, nadšeně, zuřivě, bláznivě, láskou, jakou dosud žádná žena ve mně nevzbudila. Nepokoušejte se uniknout tomu plameni, který vás obklopuje, té nezdolné vůli, kterou nic neodvrátí. Jako se roztaví chladný kov, vhozený do kelímku, kde už vře jiný roztavený kov, tak vaše lhostejnost se roztaví v mé vášni a splyne s ní. Dělejte co dělejte, budete mě milovat, ať dobrovolně nebo z donucení, protože já to chci, protože vy jste mladá a krásná a já jsem mladý a krásný. Marně se vzpěčujete a marně se škubáte, tu náruč sevřenou kolem vás neotevřete. Žádný odpor tu není na místě, protože by byl marný. Poddejte se tedy raději s úsměvem; což je to konec konců takové neštěstí, být bláznivě milována vévodou de Vallombreusem? To neštěstí by bylo pro mnohou ženu blaženstvím.“

Mluvil k ní s tím vřelým zanícením, jež opájí mysl žen a láme zábrany jejich studu, ale tentokrát to nemělo žádný účinek. Isabella přitom poslouchala i ten nejmenší šum zvenčí, odkud jí mělo přijít vysvobození, a zdálo se jí, jako by zaslechla skoro nepostřehnutelné zvuky, doléhající z druhé strany příkopu. Byly temné a rytmické jako tření při pravidelné práci s nějakou překáž-

kou. V obavách, aby si toho Vallombreuse nepovšiml, odpověděla mu mladá žena tak, aby urazila jeho pyšnou ješitnost. Viděla ho raději rozzlobeného než zamilovaného a snášela od něho raději výbuchy než něžnosti. A doufala také, že když ho rozruší, zabrání mu slyšet.

„To blaženství by pro mne bylo jen hanbou a unikla bych mu smrtí, kdybych neměla jiné možnosti. Když vy něco ze mne budete mít, bude to jen má mrtvola. Byl jste mi lhostejný; teď vás nenávidím za vaše urážlivé, hanebné a násilné jednání. Ano, miluji Sigognaca, kterého jste se už několikrát pokusil dát zavraždit.“

Ten slabý zvuk se stále ozýval; Isabella nedbala už ničeho a zvýšila hlas, aby jej přehlušila.

Při těch smělých slovech Vallombreuse zbledl zlostí, z očí mu létaly blesky jako zmije; lehká pěna se mu ukázala v koutcích úst; křečovitě sevřel rukou jílec meče. Jako blesk mu prolétla mozkem myšlenka Isabellu zabít. Úžasným vypětím vůle se zdržel, ale pokročil k mladé herečce a dal se do ostrého a nervózního smíchu.

„U všech ďáblů,“ vykřikl, „takhle se mi líbíš; když mě urážíš, máš v očích zvláštní lesk a nadpřirozeně ti září pleť, jsi dvakrát tak krásná. Udělala jsi dobře, žes mluvila otevřeně. Ta zdrženlivost mě už nudila. Ah! Ty máš ráda Sigognaca! Tím lépe! Bude pro mne ještě sladší tě mít. Jaká to bude rozkoš, líbat rty, které říkají: »Strašně tě nenávidím!« To je pikantnější než to věčné a unylé: »Miluji tě«, tím se žena člověku jen zprotiví.“

Isabella, vyděšena Vallombreuseovou rozhodností, vstala a vytáhla ze záhadří Chiquitin nůž.

„Pěkné!“ řekl vévoda, když uviděl, že mladá žena je ozbrojena. „Už přichází na řadu dýka! Kdybyste nebyla zapomněla římské dějiny, věděla byste, že Lukrecie použila dýky teprve potom, když jí Sextus, syn Tarquinia Superba už učinil násilí. Ten příklad ze starověku je hoden následování.“

A nedbaje nože víc než včelího žihadla, vrhl se k Isabelle a uchvátil ji do náručí, dříve než mohla čepel zdvihnout.

V téže chvíli se ozval praskot a vzápětí hrozná rána; do okna jako by zvenčí kopl kolenem obr a vletělo s třeskotem rozsypaných tabulek do pokoje a za ním se tlačila dovnitř hromada větví jako vlasatý katapult nebo obléhací věž.

To byl vrcholek stromu, který pomohl Chiquitě k odchodu a návratu. Kmen, který Sigognac a jeho přátelé podřezali, se převážil a jeho pád byl řízen tak, aby vytvořil spoj přes vodu příkopu k Isabellině oknu.

Vallombreuse, překvapen náhlým vpádem stromu do milostné scény, pustil Isabellu a uchopil do ruky meč, připraven přivítat prvního, kdo by chtěl proniknout dovnitř.

Vtom se po špičkách vrátila Chiquita, lehoučká jako stín, zatahala Isabellu za rukáv a řekla jí: „Schovej se tady za tu skříň, tanec začne.“

A malá měla pravdu, v nočním tichu se rozlehlo několik výstřelů. Posádka zvěřila útok.

AMETYSTOVÝ PRSTEN

Malartic, Chlastonos, Ožralnoha a Křivohubý brali schody po čtyřech a běželi do Isabellina pokoje, aby se postavili proti útoku a pomohli Vallombreuseovi; La Râpée, Mérindol a holomci ve stálých vévodových službách, kteří přijeli s ním, jeli v loďce přes příkop, aby provedli výpad a zaútočili na nepřítele zezadu. Umná strategie, že by se za ni nemusil stydět generál.

Vrcholek stromu zatarasil okno, ostatně dost úzké, a větve dosahovaly skoro až doprostřed pokoje; nebylo tedy možno rozvinout proti útočnickům širší obrannou frontu. Malartic se postavil s Ožralnou ke stěně z jedné strany a poslal na druhou stranu Křivohubého a Chlastonose, aby nepřišli do první vřavy útoku a byli trochu ve výhodě. Dostat se do toho opevněného místa znamenalo napřed proniknout touto hradbou divokých chlapů, kteří čekali s mečem v jedné ruce a s pistolí v druhé. Všichni si opět nasadili masky, protože nikdo z těch poctivců nestál o to, aby byl poznán, pro případ, že by věc dopadla špatně; byla to vskutku dost děsivá podívaná, ti čtyři muži v černých maskách, nehybní a mlčící jako sochy.

„Odejděte nebo si vezměte masku,“ řekl Malartic potichu Vallombreuseovi; „je zbytečné, abyste byl při boji viděn.“

„Co mi na tom záleží,“ odpověděl mladý vévoda, „nebojím se nikoho na světě, a ti, co mě budou vidět, ti to už nikam nepůjdou říci,“ dodal, mávaje hrozivě mečem.

„Odvedte aspoň do jiného pokoje Isabellu, Helenu této druhé trojské války. Zbloudilá kulka z pistole by vám ji mohla náhodou poškodit a to by bylo škoda.“

Vévoda shledal tu radu rozumnou, šel k Isabelle, skrývající se s Chiquitou za dubovou skříní, a vzal ji do náručí, ačkoli se křečovitě zachytila prsty za vyčnívající řezby a ze všech sil se snažila vytrhnout Vallombreusovi; tato ctnostná dívka odhodila bázlivost svého pohlaví a chtěla raději zůstat na bojišti a vystavit se kulkám a hrotům mečů, které mohly zabít jenom její život, než být vystavena bezohledným útokům rozlíceného vévody, jež by mohly zabít její čest.

„Ne, ne, nechte mě,“ křičela, zmítala sebou a zoufale se zachycovala veřejí, protože cítila, že Sigognac nemůže být daleko.

Konečně se vévodovi podařilo otevřít křídlo dveří a chtěl odvléci Isabellu do vedlejší místnosti, ale mladá žena se mu vytrhla z rukou a běžela k oknu; Vallombreuse ji chytil, zvedl od země a odnesl ji do zadní části bytu.

„Zachraňte mě,“ volala slábnoucím hlasem, cítíc, že je se silami v koncích, „zachraňte mě, Sigognacu!“

Ve větvích to zašustělo, jak je někdo rozhrnoval, a rychlostí blesku vlétl mezi čtyři hrdlořezy černý stín takovou prudkostí, že byl už uprostřed pokoje, když teprve, a skoro současně, třesky čtyři výstřely z pistole. Mrak dýmu se rozestřel v hustých kotoučích, takže na několik vteřin byl účinek té čtyřnásobné palby zakryt; když se jakž takž rozplynul, rváči uviděli Sigognaca, nebo lépe kapitána Fracasse, protože oni ho znali pouze pod tímto jménem; stál tu s mečem v ruce a bez jiného zranění kromě ustřeleného péra na klobouku, protože kohoutky pistolí nemohly spustit tak rychle, aby jej kulky zasáhly při tom neočekávaném a prudkém skoku dovnitř.

Ale Isabella a Vallombreuse už tu nebyli. Vévoda využil zmatku a svou kořist, zpoila omdlelou, odvedl. Pevné dveře a zastrčená závora se postavily mezi ubohou herečku a jejího šlechtetného ochránce; a ten stejně měl co dělat s bandou, kterou měl proti sobě. Na štěstí Chiquita, hbitá jako užovka, v naději, že bude Isabelle užitečná, proklouzla škvírou mezi dveřmi za vévodou, jenž v té vřavě prudkého boje a hluku výstřelů si jí nepovšiml; ona se také velmi rychle ukryla v temném koutě rozlehlé místnosti, dost slabě osvětlené lampou na příborníku.

„Darebáci, kde je Isabella?“ rozlítl se Sigognac, když uviděl,

že mladá herečka tu není; „vždyť teď jsem tu slyšel její hlas.“

„Vy jste nám ji do opatrování nedal,“ odpověděl zcela chladnokrevně Malartic, „a ostatně my jsme dost mizerné dueni.“

A při těch slovech vyrazil mečem proti Sigognacovi a ten ho náležitě odrazil. Malartic nebyl protivník, jež bylo možno přezírat; byl v Paříži považován za nejohroženějšího šermíře po Lam-pourdovi, ovšem proti Sigognacovi dlouho obstát nemohl.

„Dávejte pozor na okno a já se postarám o toho kumpána,“ řekl za stálého třeskotu meče o meč Ožralnohovi, Křivohubému a Chlastonosovi, kteří spěšně nabíjeli pistole.

V té chvíli vlétl nebezpečným skokem do pokoje další obléhající. Byl to Scapin, jenž si ze svého bývalého kejklířského a žoldnéřského řemesla přinesl zvláštní cvik v takových obléhacích ztečích. Rychlý pohled mu stačil, aby viděl, že ruce hrdlořezů jsou zaměstnány nabíjením prachu a kulí do zbraní a že položili meče vedle sebe; s bleskovou pohotovostí využil okamžiku nejistoty u nepřítele, vyjeveného nad jeho prapodivným vstupem, posbíral rapíry a vyhodil je z okna; potom nalétl na Chlastonose, popadl jej kolem těla a učinil si z nepřítele štít, tlačil jej před sebou a otáčel jím tak, aby byl proti hlavním pistolí, jež na něho mířily.

„U všech ďáblů, nestřílejte,“ řval Chlastonos, zpola zadušený šlachovitými pažemi Scapinovými, „nestřílejte. Rozbili byste mi hlavu a bylo by mi zvlášt' líto, kdyby kamarádi mi nadělali modřiny.“

Abyste Křivohubému a Ožralnohovi neposkytl možnost zamířit na něho zezadu, postavil se Scapin prozíravě ke stěně a nastrokoval jím Chlastonose jako hradbu; a aby neměli pevný terč, strkal hrdlořezem sem tam a tomu nebylo nic platné, že se chvílemi dotkl nohama země, vůbec se nevzchopil k novým silám jako kdysi Anteus.

Toto kolotočové manévrování bylo dobře uváženo; Ožralnoha, který neměl moc v lásce Chlastonose a o život jednoho člověka dbal asi jako o stéblo slámy, namířil Scapinovi na hlavu, poněvadž ten byl o něco vyšší postavy než řemeslný rváč; rána vyšla, ale to už se komediant sehnul a vystrčil Chlastonose, aby se jím kryl, a kulka prolétla do táflování a sebrala cestou ucho toho

chudáka, a ten řval: „Je po mně! Je po mně!“ tak náramně, že to dokazovalo, že je ještě dost naživu.

Scapinovi se nechtělo čekat na druhou ránu z pistole; dobře věděl, že nepříteli útlocitní přátelé by dovedli Chlastonose obětovat, kulka by tím tělem prolétla a mohla by jej ještě vážně zranit; použil tedy zraněného jako projektilu a hodil jej tak prudce na Křivohubého, který šel na něho se skloněnou hlavní, že mu pistole vylétla z ruky a on se válel na zemi na hromadě s kamarádem, jemuž krev hrčela do obličeje a oslepovala jej.

Byl to tak drsný pád, že na několik minut zůstal omráčen a potlučen, což Sigognacovi poskytlo chvílku, aby odkopl pistoli pod truhlu a vytáhl dýku, protože už také na něho šel s dýkou Ožralnoha, plný zlosti, že ho netrefil.

Scapin se shýbl, levičkou zachytil Ožralnohovi ruku, v níž držel dýku, a dýkou v pravici zasadil nepříteli takové bodnutí, že by ho byl jistě zabil, nebýt jeho silného koženého kabátce. Hrot kůží přece projel, zasáhl tělo, ale svezl se o žebro. Nebyla to rána smrtelná, ba ani nebezpečná, ale Ožralnoha byl překvapen a zakolísal; takže herec mu mohl prudce trhnout rukou, již dosud nepustil, a nepříteli, který už stejně klesl na kolena, strhl k zemi. Na dovršení a pro jistotu mu trochu proklepal hlavu podpatkem, aby se doopravdy uklidnil.

Zatímco se toto odehrávalo, šermoval Sigognac proti Malarticovi s chladnou zuřivostí muže, jehož velká odvaha má k službám hlubokou znalost a um. Kryl všechny výpady řemeslného rváče a už mu zavadil o rameno, jak ukazovala náhle prosáknuvší červená na Malarticově rukávu. Ten cítil, že protáhne-li se boj, je ztracen, rozhodl se tedy zkusit to vrcholným vypětím a v posunu se až zlomil vpůli k přímému náprahu proti Sigognacovi. Čepele o sebe třeskly tak rychlým a suchým pohybem, že z nich nárazem vylétly jiskry; ale baronův meč, jako přišroubovaný k bronzové pěsti, vyvedl vně šikmý meč zápasníka. Hrot projel kapitánu Fraccasovi podpažím, škrábnul o látku, ale nevjel ani do vycpávky. Malartic se napřímil; ale než se mohl postavit do obrany, Sigognac mu vyrazil rapír z ruky, stoupl naň nohou a napřáhnul meč Malarticovi k hrdlu volal: „Vzdejte se, nebo jste mrtev!“

V této kritické chvíli vletělo doprostřed bitvy, lámajíc tenčí

větve, veliké tělo a nový příchozí, vida zatrolenou situaci Malartico-
covu, řekl mu přesvědčivým tónem: „Můžeš se vzdát tomu uda-
tovi, to není hanba; má tvůj život na konci meče. Konal jsi poctivě
svou povinnost, teď se považuj za válečného zajatce.“

Potom se obrátil k Sigognacovi: „Jeho slovu můžete věřit, je
to svým způsobem galantní muž a od té chvíle už nic proti vám
nepodnikne.“

Malartic souhlasně přikývl a Sigognac sklonil hrot svého straš-
ného rapíru. A hrdlořez zvedl dost žalostně svou zbraň, dal ji
do pochvy, šel si mlčky sednout do křesla a utáhl si kapesníkem
rameno, na němž se zvětšovala červená skvrna.

„A tihle chlapi jsou více nebo méně poranění nebo mrtvi,“
řekl Jacquemin Lampourde (neboť to byl on), ale bude lépe si je
zajistit, a je-li vám líbo, svážeme jim všechny čtyři, však drůbež
také tak nosí hlavou dolů na trh. Mohli by se zvednout a kousnout,
i kdyby to bylo jen do paty. Jsou to čistokrevní darebáci a jsou
schopni se tvářit, že jsou vyřazení z boje, jen aby si ušetřili kůži,
a ta za moc nestojí.“

A sklonil se k tělům, ležícím na podlaze, vytáhl z nohavic ten-
ký provaz a s úžasnou obratností svázal nohy i ruce Křivohubému,
který se chtěl bránit, a Chlastonosovi, který se dal do křiku jako
za živa škubaná sojka, a také Ožralnohovi, ačkoli ten se nehýbal
ani jako mrtvola a byl také tak bledý.

Divíte-li se, že Lampourde je mezi obléhajícími, odpovíme, že
řemeslný rváč propadl fanatickému obdivu k Sigognacovi, jehož
krásná metoda jej tolik okouzila při střetnutí na Novém mostě,
a dal své služby kapitánovi k dispozici; a jeho služby nebyly
k zahození v těchto obtížných a nebezpečných okolnostech.
Stávalo se ostatně dost často, že v takovém hazardním podnikání
kamarádi byli najati různými zájemci a setkali se spolu s taseným
mečem nebo dýkou, ale to jim vůbec hlavu nedělalo.

Jistě jste nezapomněli, že La Râpée, Agostin a Mérindol,
Azolan a Labriche hned na začátku útoku přepluli v loďce příkop
a vyšli ze zámku, aby provedli výpad a dostali se nepříteli do zad.
Šli tiše podél příkopu a přišli až k místu, kde přeříznutý vysoký
strom ležel přes vodu a sloužil osvoboditelům mladé herečky
jako obléhací věž a žebřík. Milý Herodes, jak si můžete myslet,

neopomenul nabídnout své rámě i odvahu Sigognacovi, jehož si vysoce vážil a za nímž by byl šel až do samého jícnu pekel, i kdyby přitom nebylo šlo o drahou Isabellu, kterou milovala celá herecká společnost a on obzvláště. Že jsme jej dosud neviděli účinkovat v nejprudší bitevní vřavě, nebylo z nějaké jeho zbabělosti; neboť on, třebaže komediant, byl srdnatý jako nějaký kapitán. Pustil se po stromě obkročmo jako druzí, přidržoval se rukama a posunoval se nadsednutím na škodu kalhot, jejichž zadní část se dřela o drsnou kůru. Před ním stejně koňmo jakž takž pohopsával divadelní vrátný, odhodlaný chlapík, zvyklý pracovat pěstmi, aby se ubránil náporům davu. Vrátný se dostal k místu, kde se větve rozdělovaly, chytil se za tu tlustší a pokračoval ve výstupu; ale když se k rozvětvení dostal Herodes, obdařený goliášskou tělnatostí, která je výborná pro role Tyrana, ale nevhodná pro zteče, ucítil, jak se větev pod ním prohýbá a nepříjemně praská. Podíval se dolů a uviděl v šeru asi tak třicet stop v hloubi pod sebou černou vodu příkopu. Tato perspektiva ho přiměla k zamyšlení, a aby si hledal za sedadlo pevnější kus dřeva, který by jeho tělo unesl.

»Hm!« řekl si v duchu, »bylo by zrovna tak chytré od slona tančit na pavučině, jako ode mne lézt na takový proutek, který by se ohnul pod vrabcem. To je tak dobré pro milovníky, pro Scapiny a jinou mrštnou čeládku, která musí udržovat linii pro své role. Ale já, v komedii král a Tyran, který dbá víc o dobrou tabuli než o ženské, já nemám tu akrobatickou a provazolezeckou lehkost. Udělám-li jen o krok víc, abych šel na pomoc kapitánovi, a nejspíš by to potřeboval, protože podle bouchání pistolí a mlácení mečů mi připadá, že tam musí být horko, ale udělám-li ještě krok, spadnu do té stygické vody, husté a černé jako inkoust, zelené lepkavým žabincem, hemžící se žabami a ropuchami, a zapadnu do bahna až nad hlavu, a bude z toho neslavná smrt a smradlavý hrob, bídný konec všeho a bez jakéhokoli užitku, protože tím žádnému nepříteli nic neudělám. Tady je odvaha k ničemu. I kdybych byl Achilles, Roland nebo Cid, neubralo by mi to nic z mé váhy dvě stě čtyřiceti liber a několika uncí, a k tomu na větví, která je tlustá jako malíček. To už není věc hrdinství, ale statiky. Tudíž čelem vzad; však já si najdu nějaký pokoutní způsob,

jak vtrhnout do pevnosti a být užitečný tomu milému baronovi, který teď asi pochybuje o mém přátelství, má-li vůbec čas na někoho nebo na něco myslet.«

Když ukončil tento monolog rychlostí vnitřní mluvy, jež je stokrát hbitější než ta, které přitom dobrý Homérus dává přívlastek okřídlená, provedl Herodes rázné čelem k ocasu na svém dřevěném koni, to jest na kmeni stromu, a zahájil opatrný sestup. K uchu mu dolehl lehký šustot jako tření kolenou o kůru a dech muže namáhajícího se nahoru, a ačkoli noc byla temná a zde ve stínu zámku ještě neprůhlednější, zdálo se mu, že rozeznává neurčitý tvar jako hrb na rovné čáře stromu. Aby nebyl spatřen, přilehl, pokud mu to majestátní teřich dovoľoval, a nehybný a zadržuje dech nechal to přicházet. Asi za dvě minuty trochu nazvedl hlavu, a vida protivníka těsně před sebou, náhle se vzpřímil svým širokým obličejem proti zrádci, který měl za to, že ho překvapí a bodne do zad. Aby mu nůž nepřekážel v ruku, jež potřeboval při výstupu, měl jej Mérindol, vůdce útoku, mezi zuby a v té tmě to vypadalo, jako by měl náramné kníry. Herodes ho silnou rukou popadl za krk a sevřel mu hrdlo tak, že Mérindol, kterého škrtilo, jako by měl už hlavu v kličce oprátky, otevřel zobák, aby chytil dech, a nůž mu vypadl do příkopu. Ale stisk hrdla zesílil a tak mu kolena povolila, ruce udělaly několik křečovitých pohybů a brzy se tmou rozlehl hluk těžkého pádu a voda z příkopu vystříkla v kapkách Herodesovi až na nohy.

»Tak to je jeden,« řekl si Tyrán; »a není-li uškrcen, utopí se. Ta dvojí možnost je roztomilá. Ale pokračujme v tom nebezpečném sestupu.«

Slezl ještě o několik stop. V malé vzdálenosti od něho se zachvěla modravá jiskřička, prozrazující knot pistole; bylo slyšet suché cvaknutí kohoutku, tmou šlehl záblesk, ozvala se rána a kulka proletěla dva tři palce nad Herodesem, poněvadž se shýbl, jakmile uviděl lesklý bod, a zatáhl hlavu mezi ramena jako želva do krunýře, a dobře udělal.

„U trojnásobného paroháče!“ zabručel chraptivý hlas, a byl to hlas La Rápého, „chybil jsem!“

„O kousíček, můj milý,“ odpověděl Herodes, „a jsem přece dost velký; ty musíš být zatracený nešika; ale teď se kryj.“

A Tyran zvedl obušek, který měl na řemínku uvázaný k zápěstí; byla to, pravda, zbraň málo ušlechtilá, ale on s ní zacházel s obdivuhodnou obratností, neboť kdysi na svých turné se stýkal s cechem rouenských holařů. Obušek se střetl s mečem, jež zákeřník vytáhl z pochvy, když musil zbytečnou pistolí strčit za pás, a přerazil jej, jako by byl ze skla, takže La Râpéemu z něho zbyl v hrsti jen pahýl. Konec obušku ho zasáhl do ramene, ale jen lehce ho pohmoždil, protože prudkost rány už byla zlomena.

Oba nepřátelé se octli těsně proti sobě, vždyť jeden stále lezl dolů a druhý nahoru, popadli se do křížku a snažili se jeden druhého shodit do černé propasti příkopu, jež zela pod nimi. La Râpée byl chlap obratný a plný síly, ale takovou hmotou, jako byl Tyran, bylo těžko pohnout. To bylo jako pokoušet se vyvrátit věž. Herodes skřížil nohy pod kmenem a držel se jimi jako zaklesnutými skobami. La Râpée sevřený v těch pažích, jež nebyly méně svalnaté než paže Herkulovy, se potil a supěl námahou. Byl skoro přilepen na široké hrudi Herodově, ale tlačil mu rukama do ramen a snažil se vymknout z toho strašného sevření. Herodes použil obratné finty, povolil trochu ten svěrák, a když se holomek vztyčil, aby se zhluboka nadechl vzduchu, Herodes jej pojednou pustil a hned jej popadl níže, kde nejsou boky, a nazvednuv jej do vzduchu, vyvrátil ho z rovnováhy. Teď Tyranovi stačilo rozevřít ruce, aby poslal La Râpéeho udělat díru v zeleně povlečené vodě příkopu. A on také ruce rozevřel a rváč padal; ale byl to chlapík mrštný a silný, jak jsme řekli, a zachytil se křečovitě prsty stromu, a kymácej se tělem nad propastí, snažil se přitáhnout ke kmeni nohama. Ale nezdařilo se mu to a zůstal viset jako dlouhé I s rukama v strašném tahu celé své váhy. Prsty se nechtěly pustit a zarývaly se do kůry jako železné spáry a šlachy na rukou se k prasknutí napínaly jako struny na houslích, když příliš kroutíme kolíčky. Za světla by bývalo možno vidět, jak mu krev tryská ze zmodralých prstů.

Nebylo to veselé postavení. La Râpée visel už jen jednou rukou, kterou mu hrozně napínala váha celého těla, a zakoušel kromě tělesné bolesti závratnou hrůzu před pádem zároveň s pocitem, že ho v té visaté poloze propast přitahuje. Rozšířenýma očima pohlížel upřeně do tmavé hloubky, v uších mu hučelo;

spánky mu prolétalo hvízdání jako šípy; chtělo se mu pustit se a vrhnout se dolů, ale zadržoval ho stále živý pud sebezáchovy: neuměl plavat a příkop pro něho znamenal hrob.

Herodes, přese všechn svůj divoký vzhled a obočí černé jako uhel, byl vlastně dobrák. Bylo mu líto toho chudáka, který tu už několik minut, dlouhých jako věčnost, visel v prázdnu a jehož agonie se v hrozných úzkostech protahovala. Naklonil se tedy nad kmen stromu a řekl La Râpéemu:

„Ty darebáku, tvůj život vezdejší mám v ruce, ale slíbíš mi při svém životě na onom světě, že zůstaneš v boji neutrální, a já tě sundám s té šibenice, kde visíš jako zlý lotr.“

„Přísahám,“ zachrčel temně La Râpée, byl už se silami u konce, „ale dělejte rychle, pro smilování, už sletím.“

Herodes chytil herkulovskou pěstí ničemu za ruku a díky své úžasné síle vytáhl tělo na strom a zacházeje s ním jako s hadrovou panenkou posadil jej jako na koně proti sobě.

La Râpée jistě nebyl žádná jemnostslečinka, aby hned omdlával, ale byl už skoro bez sebe, když jej milý herec vytáhl z propasti, kam by byl bez jeho široké ruky spadl jako nehybná hmota.

„Nemám voňavé soli ani peříčka, abych ti je pálil pod nosem,“ řekl mu Tyran a šmátral v kapse; „ale mám tady likérek, ten tě postaví na nohy, je to čistá hendayská kořalka, extrakt ze sluníčka.“

A dal omdlévajícímu hrdlořezovi hrdlo láhve ke rtům.

„Nu, cucni si mlíčka; ještě dva tři hlty a budeš jako sokolík.“

Ušlechtilý nápoj na holomka rychle účinkoval, ten poděkoval Herodesovi rukou a mával s ní, aby jí vrátil pružnost.

„Nebudeme to teď rozmazávat,“ řekl Herodes, „a budeme hledět dostat se z toho bidýlka, kde se také necítím moc dobře, na svatosvatou podlahu pro krávy, ta mé tělesné schránce lépe vyhovuje. A lez napřed,“ dodal, popadl La Râpého a posadil ho v druhém směru.

La Râpée se šoupal dolů a Tyran lezl za ním. Když se dostali dolů, rozeznal holomek na kraji příkopu hlídající skupinu Azolana, Agostina a Basquea. „Přítel,“ zavolal hlasitě a obrátiv hlavu řekl šeptem herci: „Ani slova a pojďte za mnou.“

Když byli na pevné zemi, La Râpée šel k Azolanovi a řekl mu

do ucha heslo. Potom dodal: „Ten kamarád a já jsme poranění a půjdeme trochu stranou umýt si a zavázat rány.“

Azolan kývl na souhlas. Ta pohádka vypadala docela přirozeně. La Râpée a Tyran se vzdálili. Když se dostali pod záštitu stromů, které sice byly bez listů, ale stačily je ukrýt, zvláště teď v noci, rváč řekl Herodesovi: „Šlechetně jste mě nechal při životě. Já vás teď zachránil od smrti, protože ti tři chlapi by vás byli utloukli. Dluh jsem splatil, ale tím to pro mne není vyřízeno; budete-li mě kdy potřebovat, jen řekněte. A teď si jděte po svých. Já se vrátím tudy a vy jděte tam.“

Herodes osaměl a šel dál alejí, prohlížeje si skrze stromoví neblahý zámek, do něhož se k své lítosti nemohl dostat. V oknech nikde nebylo světélka, kromě na té straně, kde došlo k útoku, a celé to sídlo bylo pohrouženo ve tmách a tichu. Avšak na obrácené straně vycházející měsíc začal rozlévat měkké světlo a ledové stříbro po fialových břidlicích střechy. V tom rodícím se jasu bylo možno zahlédnout muže na stráži, jehož stín se procházel po malé rovince na okraji příkopu. Byl to Labriche, hlídal loďku, na níž Mérindol, La Râpée, Azolan a Agostin přešli přes příkop.

Při tom pohledu vstoupily do Herodesa myšlenky. »Co u všech čertů může dělat ten člověk tak sám na opuštěném místě, když jeho kamarádi pracují noži? Nejspíš aby nebyli zaskočení a zajistili si ústup, hlídá nějaký tajný průchod, nějaká maskovaná vrátka, a když mu dám klackem do hlavy, budu se třeba moci dostat do toho zatraceného hrádku a ukázat Sigognacovi, že jsem na něho nezapomněl.«

Při tom rozumování Herodes ztišil kroky, a nedělaje víc hluku, než kdyby měl podrážky podšité plstí, blížil se k hlídce s tou měkkou a kočičí pomalostí, jakou jsou nadáni tlustí lidé. Když byl na dosah, zasadil mu do lebky pořádnou ránu, aby ho vyřadil z boje, ale ne takovou, aby ho zabil. Jak už jste si mohli všimnout, Herodes nebyl tak krutý a nežádal si hříšnickovy smrti.

Labriche to stihlo jako blesk z čistého nebe, svalil se všemi čtyřmi nahoru a už se nepohnul, prudká rána ho omráčila a omdlel. Herodes přistoupil k hrázi a uviděl za uzounkou zídkou šikmo vedené schodiště v tarasu nádrže; stupně vedly dolů do příkopu

a při nejmenším až ke hladině vody, jež pleskala na nejnižších schůdkách. Tyran po něm opatrně sestoupil, a když si už namočil nohy, zastavil se, snaže se zrakem proniknout tmu. Vzápětí rozeznal tvar ložky, přistavené ve stínu podél stěny, a přitáhl ji řetězem, jímž byla upoutána, až ke schůdkům. Roztrhnout řetěz bylo pro mohutného tragéda hračka a hned také vstoupil do ložky, kterou jeho váha jen tak tak že nepřekotila. Když se rozkolísání uklidnilo a ložka přišla do rovnováhy, Herodes tichounce pohnul tyčkou na zádi, jež byla veslem i kormidlem. Ložka poslechla a vyplula ze stínu do světlého pruhu, kde se na olejovité vodě chvěly záblesky měsíčního svitu jako šupiny bělic. Bledé měsíční světlo odhalilo Herodovi v podezdívce zámku jiné malé schůdky, jež vedly k cihlovému klenutí. Vystoupil tudy a klenutým průchodem se bez nesnází dostal do vnitřního dvora, v té chvíli naprosto opuštěného.

»Tak, a teď jsme v srdci pevnosti,« řekl si Herodes a mnul si ruce. »Na pěkných, dobře zapuštěných dlažebních kamenech se cítí má kuráž rozhodně lépe než na tom bidýlku pro papouška, odkud jsem slezl. A teď se rozhlédněme, jak se dostat ke kama-rádům.«

Uviděl rampu, strážnou dvěma kamennými sfingami, a zcela moudře usoudil, že ten architektonický vchod vede k nejbohatším místnostem v sídle, kde Vallombreuse bezpochyby usadil mladou herečku a kde se nejspíš odehrává bitva na počest té Heleny bez Menelaa a ctnostné především pro Parida. Sfingy nevypadaly na to, že by chtěly zvednout dráp a bránit mu v cestě.

Vypadalo to, že vítězství patří útočníkům. Chlastonos, Krivo-hubý a Ožralnoha leželi na podlaze jako telata na stelivu. Vůdce bandy Malartic byl odzbrojen. Ale ve skutečnosti vítězi byli uvězněni. Zvenčí zamčené dveře do pokoje stály mezi nimi a předmětem jejich úsilí, a byly to silné dubové dveře, pobité ozdobným kováním z hlazené oceli, a mohly být nezdolnou překážkou pro lidi, kteří neměli sekery ani dláta, aby je vylomili. Sigognac, Lampourde a Scapin se je snažili vyrazit rameny, ale dveře držely a jejich společné nápory se o ně rozbíjely.

„Což je podpálit,“ řekl Sigognac v zoufalství, „v krbu hoří polena.“

„To by trvalo dlouho,“ odpověděl Lampourde; „dub špatně hoří; pomozte mi raději s tou truhlou a pokusme se jako bera-
nem vyrazit tu nepříjemnou překážku.“

Řečeno a uděláno, a zajímavý kus nábytku, ozdobený jemnými
řezbami, hrubě uchopen a prudce vržen narazil na pevné veřeje
bez jiného výsledku, než že na nich odšel lak a přišel o krásnou
hlavu andílka nebo amorka, pečlivě vyřezanou na jednom rohu.
Baron běsnil, vždyť věděl, že Vallombreuse, přes zoufalou obranu
mladé dívky, odtáhl Isabellu z pokoje.

Pojednou se ozval velký rámus. Větve, které tarasily okno,
zmizely a strom padl do vody v příkopu s velkým hlukem,
v němž bylo slyšet lidské výkřiky; to křičel vrátný z divadla,
který se zastavil na příliš tenké větvi, jež ho nemohla unést.
Azolan, Agostin a Basque připadli na nádhernou myšlenku
shodit strom do vody a odříznout obléhajícím cestu zpátky.

„Neprovalíme-li ty dveře,“ zlobil se Lampourde, „jsme jako
myši v pasti. K ďáblu s těmi řemeslníky, co za starých časů dělali
tak bytelnou práci! Pokusím se vysekat dřevo kolem zámku
dýkou a vylomit jej, když tak drží. Musíme se odtud dostat za kaž-
dou cenu; teď už nemůžeme lézt po stromě jako medvědi v Bernu
ve Švýcařích.“

Lampourde se hotovil k dílu, ale v zámku se ozvalo lehké
skřípání, jako by se v něm otáčel klíč, a dveře, na něž marně úto-
čili, se otevřely samy.

„Jaký dobrý anděl nám přichází na pomoc?“ zvolal Sigognac,
„ty dveře nám tak vzdorovaly, a teď se jako zázrakem otvírají
samy!“

„Ani anděl, ani zázrak,“ odpověděla Chiquita; protáhla se mezi
dveřmi a upírala na barona svůj záhadný a klidný pohled.

„Kde je Isabella?“ vykřikl Sigognac a vnikl do místnosti, slabě
osvětlené kmitajícím světlem malé lampičky.

Neuviděl ji hned. Vévoda de Vallombreuse, překvapen náhlým
otevřením dveří, uskočil do kouta a odstrčil za sebe mladou
herečku, zpola omdlévající hrůzou a únavou; zhroutila se na ko-
lena, hlavu opřela o zeď, s rozpuštěnými a rozcuchanými vlasy,
šaty v nepořádku, háčky na živůtku utrhané, jak se zoufale krou-
tila v náručí svého únosce, který cítil, že mu kořist uniká, a marně

se pokoušel ukrást jí několik vilných polibků, jako faun odvlékající mladou pannu do hloubi lesa.

„Je tady,“ řekla Chiquita, „tam v koutě, za panem Vallombreusem; ale když chcete ženu, musíte zabít muže.“

„A já ho také zabiju,“ řekl Sigognac, postupuje s napřaženým mečem k mladému vévodovi, který už se postavil do střehu.

„To uvidíme, pane kapitáne Fracassi, vy rytíři cikánek,“ odpověděl mladý vévoda s dokonale pohrdavým pohledem.

Čepele se střetly a vázaly, kroužíce jedna kolem druhé s tou pozornou pozvolností, jaké znalečtí šermíři užívají v bojích, které mají být smrtelné. Vallombreuse se nevyrovnal Sigognacovi; avšak jak se slušelo na muže jeho rodu, chodil dlouho do akademií, kde propotil v šermířských sálech nejednu košili a pracoval pod vedením nejlepších mistrů. Nedržel tedy meč jako koště, podle opovržlivého vyjádření Lampourdova o zručnosti neohrabaných šarvátkářů, kteří, jak říkal, dělají řemeslu hanbu. Mladý vévoda měl na paměti soupeřovu nebezpečnost, zavíral se tedy v obraně, odrážel rány a nedělal výpady. Doufal, že unaví Sigognaca, který už měl za sebou námahu zteče zámku a souboje s Malarticem, vždyť vévoda slyšel za dveřmi třesk mečů. Odrážel pravicí baronovu čepel, ale zároveň hledal levou rukou na prsou stříbrnou píšťalku, kterou měl zavěšenu na řetízku na hrudi. Když ji našel, přiložil ji ke rtům a zapískal dlouhým a ostrým hvízdnutím. Tento pohyb by mu byl přišel draho; jen tak tak že mu baronův meč nepřibodl ruku k ústům; ale trochu opožděný odsek přece hrot odchytil, takže ho jenom škrábl do palce. Vallombreuse se vrátil do střehu. Z očí mu planuly divoké pohledy, jaké mají uhrančiví lidé a bazilišci, kteří jimi dovedou i zabít; dábelky zlý úšklebek mu pokřivil koutky úst, zářil dravčím uspokojením, a aniž se odkryl, dokračoval na Sigognaca, dorážeje naň body, které ten vždy hned kryl.

Malartic, Lampourde a Scapin s obdivem přihlíželi tomuto tak důležitému zápasu, na němž závisel výsledek bitvy, vždyť tu stáli proti sobě vůdcové obou stran a bojovali tělem proti tělu. Scapin dokonce přinesl svícný ze sousedního pokoje, aby soupeři lépe viděli. Dojemná pozornost!

„To vévodátka si nepočíná špatně,“ projevil Lampourde své

neustranné hodnocení, „nebyl bych myslil, že je schopen takové obrany. Ale půjde-li do náprahu, je ztracen. Kapitán Fracasse má delší ruku než on. Ah! dábale, ten kryt v polokruhu je moc široký! Co jsem vám říkal? Protivníkův meč už je v otvoru. Vallombreuse je zasažen; ne, udělal ještě včas odkrok.“

V téže chvíli bylo slyšet hlučný dupot blížících se kroků. Jedna výplň v táflování se odsunula a několik ozbrojených lokajů se vrátilo do místnosti.

„Odvedte tu ženu,“ křičel na ně Vallombreuse, „a vyřídte mi ty chlapy. Já si to spravím s kapitánem.“ A šel na něho se zvednutým mečem.

Vpád těch holomků Sigognaca překvapil. Poněkud uvolnil kryt, poněvadž sledoval očima úplně omdlelou Isabellu, kterou dva lokaji za Vallombreusem táhli ke schodišti, a Vallombreusův meč mu zavadil o zápěstí. To škrábnutí vrátilo jeho pozornost k situaci a on se napřáhl na vévodu bodnutím, zasáhl jej nad klíční kostí a vévoda zakolísal.

Zatím Lampourde a Scapin přijali náležitě lokaje; Lampourde do nich bodal dlouhým rapírem jako do myší a Scapin zvedl pistoli a mlátil je po hlavách pažbou. Když viděli, že jejich pán je zraněn a opírá se o jílec meče, s tváří pokrytou zsinalou bledostí, tu ti bídáctí tvorové, zbabělí duší i srdcem, nechali všeho a hledali kudy ven. Je ovšem pravda, že Vallombreuse jeho čeleď neměla ráda, protože se všemi jednal spíš jako tyran než jako pán a nakládal s nimi surově s fantastickou krutostí.

„Sem, lotři, ke mně,“ ozval se slabým hlasem. „Necháte snad svého vévodu bez přispění a bez pomoci?“

Zatím co se odehrávaly tyto události, Herodes, jak jsme řekli, vystupoval tak hbitě, jak to jeho tělnatost dovoľovala, po velkém schodišti, osvětleném od Vallombreusova příjezdu do zámku velkou tepanou svítilnou, zavěšenou na silné hedvábné šňůře. Došel k prvnímu poschodí v té chvíli, kdy právě tudy jako mrtvou lokaji vlekli rozčuchanou a bledou Isabellu, která se už nebránila. Pomyslel, že pro její cudný odpor ji vévoda zabil nebo dal zabít, a rozlítiv se při té myšlence, vletěl s mocnými rozmachy mečem na ty ničemy; byli překvapeni nenadálým útokem a nemohli se bránit, když ruce neměli volné, pustili tedy kořist

a uháněli pryč, jako by měli ďábla v patách. Herodes se sklonil, zvedl Isabellu, opřel jí hlavu o své koleno, položil jí ruku na srdce a zjistil, že ještě bije. Nezdálo se, že by měla nějaké zranění. Začala slabě vydechovat jako osoba, jíž se pomalu navrácí vědomí života.

V tomto postavení jej také zastihl Sigognac, když se zbavil Vallombreuse tím zuřivým bodnutím, jemuž se Lampourde velmi obdivoval. Baron poklekl vedle přítelkyně, vzal jí ruce do svých a hlasem, který Isabella nejasně slyšela jako ve snách, k ní mluvil: „Probudte se, duše moje, a už se nebojte. Jste v náruči svých přátel a nikdo už vám nemůže ublížit.“

Ačkoli dosud ani neotevřela oči, objevil se Isabelle na bezbarvých rtech milý úsměv a její prsty, zvlhlé chladným potem mdloby, takřka nepostřehnutelně stiskly Sigognacovi ruku.

Lampourde se pozorně díval na tu dojemnou skupinku, neboť takové galantní případy ho zajímaly a chlubil se, že v srdečních záležitostech se vyzná líp než kdo jiný.

V tichu, jež nastalo po bitevní vřavě, se náhle rozlehlo pánovité zatroubení na roh. Po několika minutách se opakovalo naléhavě a s břitkou rázností. Bylo to zavolání pána, jehož se musí poslechnout. A bylo slyšet řinčení řetězů. Temný náraz hlásil spuštění padacího mostu; pod klenbou zadunělo rachocení kol a hned nato do oken schodiště zazářily odlesky pochodní, mihajících se na nádvoří. Dveře do vestibulu hlučně zapadly a ve zvučné prostoře schodiště se ozvaly spěšné kroky.

Vzápětí se objevili čtyři lokaji ve slavnostní livreji, kteří nesli rozsvícené svíčky s nepohnutou tváří a němou horlivostí sluhů velkého domu. Za nimi vystupoval muž vznešeného vzhledu, oděný od hlavy k patě v černém sametu zdobeném gagátem. Na temném pozadí látky zářil mu na hrudi řád, z těch, jež bývají výsadou králů a knížat. Když lokaji došli na chodbu, seřadili se u zdi jako sochy s pochodněmi a ani mžiknutím víčka, ani zachvěním svalů neprojevili, že by viděli tu zvláštní podívanou, kterou měli před očima. Pán dosud nepromluvil, nesměli tedy mít nějaké mínění.

Velmož oděný v černém se zastavil na začátku chodby. Ačkoli věk mu položil vrásky na čelo a tváře, změnil pleť a vybělil vlas,